

Mi Banga Vinavatei E Ioanes a nga vataro

Mi Nama a nga tsorubeit ka

¹ Simi tsuoktsuok vakaek, mi Nama a te nga mon. Ma ine mi Nama a nga mon meie e Raban, ma mi Nama eie e Raban. ² Mi Nama a nga mon meie e Raban simi tsuoktsuok vakaek.

³ A nga tsana bu kepineits kokouk ngan mi Nama, io, a kap ka kepineits a nga tsorubeit va ine mi Nama a kap nga tsana. ⁴ Mi petsuon mi tino a nga mon seie, ma ine mi tino eie man Berber mi kulou. ⁵ Ine mi Berber a rar i aron mi ngingi, ma mi ngingi a kap nga oit nia tseiptseiprio.

⁶ Mi ka e Raban ta nga turan, a nga beit. Mi asan e Ioanes. ⁷ Eie a nga nemei nia vavatei katsep ngan ine mi Berber, terengien va mi kulou kokouk gi ta mang vodovodon tuktuk simi Berber. ⁸ A kap va eie ine mi Berber, eiekesen a nga nemei nia me vavatei katsep ngan ine mi Berber. ⁹ Ine mi Berber tuktuk a nga me teir tinaparang simi kulou kokouk sien ta nga nemei simi mangmagoso enaenamon.

¹⁰ Mi Nama a nga mon simi mangmagoso enaenamon. Misasien ta nga vogosongie mi mangmagoso enaenamon, mi mangmagoso enaenamon a kap nga deng kielala. ¹¹ A nga nemei si ken enamon kesen, eiekesen ken kulou gi kap

nga suguo. ¹² Eiekesen segie ese gi ta nga suguo nge vodovodon tuktuk sien, a nga terie segie mi duis nia tsorubeit bu natuon e Raban. ¹³ Kap va bu nout vemusurie mi saran mi matabu o, mi lalaron simi pirpir o, mi lalaron siba tamat rei, eiekesen mi kienakav si ken lalaron e Raban.

¹⁴ Ine mi Nama a nga me tsorubeit ka ma a nga mon i kinorutugiet. Gei te me dengarie man matvinavaso, ine man matvinavaso e Natuon mi Tam mi kav kes. Ma a nga vous ngan mi tentoiv ma mi tuktuk.

¹⁵ E Ioanes a nga vavatei katsep ngan eie. A nga koup pevien, "Ine arie eie ese o ta nga vakokoit surie. Eie ese ta ba nemei vemusurie iou a tsirroup rio iou simi vunan eie a nga muna tino seou." ¹⁶ Surie ken tentoiv ian ta pu, egiet kokouk giet munu suvuon bu vavatamaes. ¹⁷ E Raban a nga vuruwan bu vinuor se Moses va kegiet, eiekesen mi tentoiv ma mi tuktuk a nga me tsorubeit tuktuk se Iesu Karisito. ¹⁸ A kap ka mei rovoriu a nga pare e Raban, eiekesen e Natuon mi kavkes, mi aten mi Tam, a nga vutuir vasangan.

E Ioanes mi ka ni sinusuruiv eie kap va mi Karisito

(Mataio 3:1-12; Marko 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Ine arie ken vinavatei vavakatsep e Ioanes sien bu muomuo sibu Iuda kovuni i Ierusalem gi ta nga turan bu prist ma bu Levi nia ra vereie va eie ese. ²⁰ Eie a kap nga muningan ka kepineits ma a nga vakokoit katsep segie ven ne, "Eou kap va mi Messia."

²¹ Gi nga vereie, "Vasa, arie evoi e Eliia?"

Ma a nga kuil nama, "A kap, kap va eou."

Gi nga vosuoreie, "Arie evoi mi propet?"

Ma a nga kuil nama, "A kap."

²² Samo gi nga vereie, "Evoi ese? Terie segei ka nama nia ra pengan segie ese gi ta tura gei. Vasa e ta pevien nge no kese?"

²³ E Ioanes a nga kuil nama segie ngan bu nama ta mon si ken vinavataor e Isaia mi propet nge pevien, "Eou mi inan mi mei ta koupkoup pevien simi beir, 'Tsang vodusie ken rosar mi Nguts.' "

²⁴ Io, egie ese bu Parisaio gi ta nga tura gie, ²⁵ gi nga vereie e Ioanes, "Ma surie misa e ta tsana mi sinusuruiv sien va a kap va evoi mi Messia o, e Eliia o, mi propet?"

²⁶ E Ioanes a nga kuil nama segie ven ne, "Eou, o tsana mi sinusuruiv ngan mi da, eiekesen mi ka ese nga ta kap telekiran a mon i kotubunga.

²⁷ Eie ta vemusurie iou, eiekesen eou o kap kalei oit nia ruobatie ba suo si man ba poppop."

²⁸ Ine mi kepineits a nga tsorubeit i Betani simi binangavien mene mi da i Ioridan ivie e Ioanes ta nga tsana mi sinusuruiv en.

E Iesu ken Natu Sipsip e Raban

²⁹ Simi ra vemusurie, e Ioanes a nga pare e Iesu ta nga veis nemei sien ma a nga pevien, "Nga pare, ian arie ken Natu Sipsip e Raban, ese ta tsang rivie ken sar sinavei tsokor mi mangmagoso enaenamon! ³⁰ Ine arie eie o ta nga vakokoit surie, sien o ta nga pevien va, 'Eie ese ta nemei vemusurie iou, a tsiroup seou simi

vunan eie a te nga muna tino i muo seou.' ³¹ Eou ngas te o kap nga deng kielala eie, eiekesen o nga me tsang sinusuruiv ngan mi da terengien va mi kulou i Israel gi ta mang katsep se Eie."

³² Io, e Ioanes a nga vavatei katsep ven ne, "O nga pare ian mi Moromoru ta nga tsour peuk kovuni simi rangit malan mi buen nge mon sien.

³³ Eou o kap nga deng kielala Eie, eiekesen e Raban ese ta nga tura iou nia tsana mi sinusuruiv ngan mi da, a nga oeng seou, 'Mi ka va e ta pare va ian mi Moromoru ta tsour peuk nge mon sien, arie eie ta tsana mi sinusuruiv ngan mi Moromoru Tamat.' ³⁴ Io, eou ngas te o te nga dengarie ma ine o vavatei vavakatsep va ine arie e Natuon e Raban."

Ken sar madar tovtov yourvour e Iesu

³⁵ Simi ra vemusurie, e Ioanes mi ka ni sinusuruiv a buer nga tuir meie ba mei luo si ken sar madar tovtov. ³⁶ Sien ta nga pare e Iesu ta nga me veis rio, a nga pevien, "Nga pare, ken Natu Sipsip e Raban!"

³⁷ Ken ba madar tovtov guor nga rongomie ta nga pevien ne, ma guor nga vemusurie e Iesu.

³⁸ E Iesu a nga eor muer, ma a nga pare guor ta nga vemusurie ma a nga virei, "Misa ngado nesie?"

Guor nga vereie, "Rabbi, ivie e ko mon en?" ('Mi Rabbi', man vuevue va 'mi vavvasengei'.)

³⁹ E Iesu a nga kuil nama, "Ngado nemei, ma ngado ta so pare."

Io, guor nga rakot nge dengarie ivie ta nga monmon en, ma guor nga mon meie ian simi

ra simi vunan a te nga malan va mi 4 kilok sireivreiv.

⁴⁰ E Andre, e kasien e Simon Petro, eie mi meinmeniguor ine ba madar tovtov guor ta nga rongomie misa e Ioanes ta nga vokokotie ma guor nga vemuusurie e Iesu. ⁴¹ Mi kepineits vourvour e Andre ta nga tsana, a nga ra vorotan e Simon, e kasien, nge pevien sien, “Gor te vorotan mi Messia” (man vuevue va ‘mi Karisito’). ⁴² Ma a nga kerie e Simon rakot se Iesu.

E Iesu a nga dengarie nge pevien, “Evoi e Simon e natuon e Ioanes, o tate tour asan nge no va evoi e Kepas.” (simi namani Griek, ‘e Petro’, ma man vuevue va, ‘mi vunavout’.)

E Iesu a nga kukuo e Pilipo meie e Natanael

⁴³ Simi ra vemuusurie, e Iesu a nga visi veis rakot i Galili. Ma a nga suoeie e Pilipo nge oeng sien, “Vemuusurie iou.”

⁴⁴ E Pilipo eie kovuni i Betsaida, simi taon e Andre ma e Petro guor ta kovuni en. ⁴⁵ E Pilipo a nga ra vorotan e Natanael ma a nga pevien sien, “Gei te vorotan ian mi ka e Moses ta nga vavataor surie simi Vinuor, ma bu prophet gi ta nga vavataor surie. Eie e Iesu kovuni i Nasaret, e natuon e Iosep.”

⁴⁶ E Natanael a nga virei, “I Nasaret? A oit ka kepineits kalei ta kovuni en ian?”

E Pilipo a nga oeng sien, “Nemei nge me pare.”

⁴⁷ Sien e Iesu ta nga pare e Natanael tate nga veis beit, a nga vakokoit surie, “Arie eie mi kanggi Israel tuktuk. Kap ka binit a mon sien.”

⁴⁸ E Natanael a nga virei, “Vasa e telekira iou ven?”

E Iesu a nga kuil nama, “O pare no sien e ta ngas mogos i pakien mi ei fik i muan e Pilipo tra ra kukuo no.”

⁴⁹ Io, e Natanael a nga kuil nama, “Vavvasengei, evoi e Natuon e Raban, evoi mi Kovakova ka leong sibu Israel.”

⁵⁰ Ma e Iesu a nga pevien, “Vasa, e te vodovodon tuktuk surie mo o ta pengan sevoi va o pare no sien e mon i pakien mi ei fik? E ta so dengarie kavo kepineits leong rio ine.” ⁵¹ Ma a te buer nga pevien, “O oeng tuktuk sevoi, e ta so dengarie mi rangit ta katsep, ma ken sar angelo e Raban gi ta vaen kien ma gi ta tsour peuk i popon e Natuon mi Ka.”

2

E Iesu a nga vurisan mi da rakot simi dangi vain

¹ Simi ra a tourngan, mi nginou ni verei a nga mon i Kana simi enamon leong i Galili. E kinan e Iesu buer a nga me mon ian en. ² Ma e Iesu meie ken sar madar tovtov buer gi nga nongie gie nia beit ian simi nginou ni verei. ³ Sien mi dangi vain tate nga voto, e kinan e Iesu a nga pevien sien, “Magi dangi vain a te voto.”

⁴ E Iesu a nga kuil nama, “Kina, kegi sana baitutuir meie natau? Kong keipkepide ra a kap ngas beit.”

⁵ E kinan a nga oeng sibu petspets, “Nga tsana mo misa ta oeng ngan senga.”

⁶ Bu Iuda gi nga ko vavaon vemusurie kegi sinavei nia vara melemelen nge gie. Io, surie ine, bu utut vont mi napaririem potsu kes a nga

mon ian en. Mi mene kes ta oit nia poro ba sinangavur luo o, tour bu galan da.

⁷ E Iesu a nga oeng sibu petspets, “Nga utuvie nge da ine bu utut.” Io, gi nga utuvie gie oit sibu burigie.

⁸ Ma a nga oeng segie, “Ma ine, nga ut tsana kavo koip nge ra terie simi muomuo ine simi nginou.”

Ma gi nga tsana malan. ⁹ Ma ine mi muomuo a nga un konon ine mi da ian tate nga tsorubeit mi dangi vain. Ma eie a kap nga telekiran ivie a nga kovuni en eiekesen bu petspets ese gi ta nga ut, gi nga telekiran. Io, mi muomuo a nga kukuo mi ka ta nga rei vour nemei i bingan, ¹⁰ ma a nga pevien, “Bu mei kokouk gi ko muna tabeir ngan mi banga dangi vain. Ma i muir sien va bu vasier gi tate un oit, gi ta nangba tabeir ngan mi dangi vain ta kap kalei. Eiekesen evoi e por vangvangasie mi banga dangi vain oit ine.”

¹¹ E Iesu a nga tsana ine ken totourlekier ni vovokudier vourvour i Kana simi enamon leong i Galili. Io, a nga vutuir vasangan man matvinavaso. Ma ken sar madar tovtov gi nga vodovodon tuktuk sien.

*E Iesu a nga vietserie mi Vona rengeir leong
(Mataio 21:12,13; Marko 11:15-17; Luka 19:45,46)*

¹² I murien ine, e Iesu a nga kien i Kapernaum meie e kinan ma bu kasien meie ken sar madar tovtov. Ma gi nga mon ian en ba ra.

¹³ Io, sien tate nga vatvatta mi Nginu Pasova sibu Iuda, e Iesu a nga peuk i Ierusalem. ¹⁴ I aron mi mararan mi Vona rengeir leong a nga

so vorotan mi kulou gi ta nga verikuil nge lakep ngan bu bulumakau, bu sipsip ma bu bour. Ma bu mei gi ta nga verieis nge lakep gi nga mogos i babaren kegi sar tsur vovvoturu. ¹⁵ Io, a nga tsana mi belibelits, ma a nga kareir vorotsoruo gie kokouk i mararan mi Vona rengeir leong, meie bu sipsip ma bu bulumakau. Ma a nga tsouptsan kegi sar lakep bu mei ververieis nge lakep ma a nga vuir matan ngan i keim kegi sar tsur. ¹⁶ Segie gi ta nga verikuil ngan bu bour, a nga pevien, “Nga por rivie gie en ne! Kian va nga ta vurisan ken vonuo e Tamoung va mi korot nia verikuil nge lakep!”

¹⁷ Ma ken sar madar tovtov gi nga vodonomie mi nama simi Pakpak Leong ian ta pevien, “Kong tentoiv tuktuk rakot si ke vonuo a ngang i aroung.”

¹⁸ Ma bu muomuo sibu Iuda gi nga oeng ngeisngeis sien, “Mi sana totourlekier ni vovokudier e oit nia vasangan segei nia vara tuktuk ngan ke duis nia tsana ine bu kepineits?”

¹⁹ E Iesu a nga kuil nama segie, “Nga ta vatsarerie ine mi Vona rengeir leong, ma o ta tsuok voturie siba ra tour.”

²⁰ Bu Iuda gi nga kuil nama, “A nga oit bu avareit ba sinangavur voveit ma mi napaririem potsu kes (46) nia tsana ine mi Vona rengeir leong. Ma evoi vasa? E ta tsuok voturie mo siba ra tour, nge?” ²¹ Eiekesen mi Vona rengeir leong eie ta nga vakokoit surie, ian mi piripirien ngas te. ²² Io, i murien e Raban ta nga vatoa simi miensei, ken sar madar tovtov gi nga vodonomie

misa ta nga vokokotie. Io, gi nga vodovodon tuktuk simi Pakpak Leong ma bu nama ian e Iesu tate nga vokokotie.

²³ Io, sien e Iesu ta nga mon i Ierusalem simi Nginu Pasova, palan mi kulou gi nga dengarie bu totourlekier ni vovokudier ta nga tsana ma gi nga vodovodon tuktuk simi asan. ²⁴ Eiekesen e Iesu a kap nga vodovodon tuktuk si ka mei segie, surie a nga telekiran bu arogie mi kulou kokouk. ²⁵ Ma a kap nga pinat surie ka mei va ta nga vakatsepa surie mi sinavien mi ka, simi vunan a nga telekiran misa ta mon i aron mi ka.

3

E Iesu a nga vavasengei se Nikodemo

¹ Io, mi Parisaio mi asan e Nikodemo, eie mi meinmenegie bu muomuo si kegi sar vinuor bu Iuda. ² Simi rokati mene, a nga nemei se Iesu nge me pevien, “Rabbi, gei telekiran va evoi mi vavvasengei kuvu se Raban. Simi vunan a kap ka mei a oit nia tsana ine bu totourlekier ni vovokudier e ta tsana sien va e Raban a kap mon meie.”

³ E Iesu a nga kuil nama, “O oeng tuktuk sevoi. Kap ka mei a oit nia rubukien si ken mangmagoso Nguts e Raban sien va ta kap muna suvuon mi kienakav vuluo ngan.”

⁴ E Nikodemo a nga virei, “Vasa, ka mei ta oit va gi ta kav vuluo ngan te buer sien va a te komois? Eie a kap oit va ta rubukien i aron man tou se kinan va ta kava te buer!”

⁵ E Iesu a nga kuil nama, “O oeng tuktuk sevoi. Kap ka mei a oit nia rubukien si ken

mangmagoso Nguts e Raban sien va ta kap muna suvuon mi kienakav simi da ma simi Moromoru Tamat. ⁶ Mi pirpir a kava mi pirpir, eiekesen mi Moromoru Tamat a kava mi moromoru. ⁷ Kian va e ta kudier simi sana o ta pengan, 'E ta ngas suvuon mi kienakav vuluo ngan.' ⁸ Mi mour a ko uiv vemusurie ken lalaron. E ko rongomie mi rororotuon, eiekesen e kap telekiran ivie a kovuni en o, ivie ta rakot en. Io, a malan mo segie ese gi ta suvuon mi kienakav simi Moromoru Tamat."

⁹ E Nikodemo a nga virei, "Vasa ine mi kepineits ta tsorubeit ven?"

¹⁰ E Iesu a nga pevien, "Evoi mi vuna vavvasengei i Israel ma e kap telekiran ine bu kepineits?

¹¹ O oeng tuktuk sevoi. Gei vokokotie misa gei ta telekiran ma gei vavatei katsep ngan misa gei tate nga pare, eiekesen kap ka mei senga a vodovodon tuktuk si kegei vinakokoit katsep.

¹² O nga vokokotie sevoi bu kepineits ine simi kaber ma e kap nga vodovodon tuktuk sien. Sien va a malan ian, vasa e ta vodovodon tuktuk ven, sien va o ta vokokotie bu kepineits kovuni simi rangit? ¹³ Kap ka mei a nga kien simi rangit eiekesen e Natuon mi Ka ese ta nga kovuni simi rangit.

¹⁴ E Moses a nga tsuok terie i kur mi tsotsoi baras si man ei simi beir, io, simi rosar kes mo, e Natuon mi Ka buer gi ta ngas tsuok terie i kur, ¹⁵ terengien eie ese ta vodovodon tuktuk sien, ta mang suvuon mi tino rovoriu.

¹⁶ "E Raban a nga tovie beitsak mi mangmagoso enaenamon. Io, a nga terie e Natuon mi

kavkes, va eie ese ta vodovodon tuktuk sien, ta kap maet, eiekesen ta suvuon mi tino rovoriu. ¹⁷ E Raban a kap nga turan e Natuon nemei simi mangmagoso enaenamon nia me vavatoreis, eiekesen a nga turan va mi mangmagoso enaenamon ta mang suvu vavato surie Eie. ¹⁸ Eie ese ta vodovodon tuktuk se Natuon e Raban, eie ta kap tuir simi vinuor, eiekesen eie ese ta kap vodovodon tuktuk, a te tuir simi vinuor simi vunan eie a kap nga vodovodon tuktuk simi asan e Natuon e Raban mi kavkes. ¹⁹ Ine arie vasa mi vinuor a tsatsang ven. Mi Berber a te nga beit simi mangmagoso enaenamon, eiekesen mi kulou gi nga lalaron beitsak mi ngingi, ma kap va mi Berber, simi vunan bu sinavigie a nga tsokor. ²⁰ Eie ese ta tsana mi tsienakor a karto mi Berber, ma eie ta kap nemei simi Berber surie a motou va bu sinavien ta masi tsorubeit vasvas. ²¹ Eiekesen eie ese ta tsana mi tuktuk a ko nemei simi Berber, terengien va mi kulou gi ta mang pare va misa ta tsana a vemusurie ken lalaron e Raban.”

Ken vinavatei vavakatsep e Ioanes surie e Iesu

²² I murien ne, e Iesu ma ken sar madar tovtov gi nga veis rakot i Iudea. A nga mon en ian meie gie ma a nga tsana mi sinusuruiv simi kulou. ²³ Io, e Ioanes buer a nga tsana mi sinusuruiv i Aenon vatvatta i Salim, simi vunan mi da leong a nga mon en ma mi kulou gi nga nemei sien nia me por sinusuruiv. ²⁴ Ine bu kepineits a nga tsorubeit i muan gi ta nga terie e Ioanes simi vona vinatoreis. ²⁵ Mi nama vevengeis a nga tsorubeit i kotubuon ken sar madar tovtov e Ioanes, meie mi kangi Iudea, surie mi sinavei nia

suruvie bu mei vemusurie mi vinuor. ²⁶ Gi nga nemei se Ioanes nge pevien, “Rabbi, ian mi ka ta nga mon meie no nikot simi binangavien mene mi da i Ioridan, ese e ta nga vavatei katsep ngan, eie a tsana mi sinusuruiv, ma bu mei kokouk gi vor ve rarakot seie.”

²⁷ E Ioanes a nga kuil nama, “Mi ka a oit nia suvuon mo misa e Raban ta terie sien. ²⁸ Enga ngas te nga oit nia vara tuktuk ngan misa o ta nga pengan, ‘A kap va eou mi Karisito, eiekesen e Raban a nga tura iou nia muo seie.’ ²⁹ Mi vevien va ta rei vour, arie eie ken vevien mi ka va ta rei vour. Eiekesen e palapalan ine mi ka ian ta tuir vatavatat, eie ta vous ngan mi nires sien ta rongomie mi inan ine mi ka. Ine arie vasa kong nires ta me tsorubeit pu ven. ³⁰ Eie ta vor ve tsotsorubeit leong ma eou o ta vor ve tsotsorubeit lili.

³¹ “Mi ka ta kovuni die i kur, a tsiroup rovoriu. Eiekesen eie ese ta kovuni simi kaber, eie mi kangien mi kaber, ma a vakokoit malan mi mei kuvu simi kaber. Io, mi ka ta kovuni die i kur simi rangit, a tsiroup rovoriu. ³² Ine mi ka a vavatei katsep ngan misa ta nga pare nge rongomie, eiekesen a kap ka mei a vodovodon tuktuk si ken vinavatei vavakatsep. ³³ Eie ese a vodovodon tuktuk si ken vinavatei vavakatsep, a vara tuktuk ngan va e Raban eie mi tuktuk. ³⁴ Io, mi Ka ese e Raban ta nga turan, a vokokotie bu namanien e Raban, simi vunan e Raban a vovovsuo vunie ngan mi Moromoruo Tamat. ³⁵ Mi Tam a tovie e Natuon ma a nga terie bu kepineits kokouk i riman. ³⁶ Eie ese ta

vodovodon tuktuk se Natuon, a suvuon mi tino rovoriu, eiekesen eie ese ta rong tsak se Natuon, ta kap so pare mi tino, eiekesen ken aor rarap e Raban a mon i popon.”

4

E Iesu a nga vakokoit meie mi vevine Samaria

¹ Bu Parisaio gi nga rongomie va e Iesu a nga tsana mi sinusuruiv nge kerie palan mi kulou rio e Ioanes. ² (Si man tuktuk, e Iesu a kap nga tsana mi sinusuruiv, eiekesen ken sar madar tovtov.) ³ Sien mi Nguts tate nga vakierngie ine, a nga veis sorvekenan i Iudea ma a nga muerengei te buer rakot i Galili.

⁴ Ma e Iesu ta ngas nga veis ka i Samaria. ⁵ Io, i Samaria, a nga beit simi taon gi vuotongie va i Sukar vatvatta mi kato kaber e Iakop ta nga terie se Iosep, e natuon. ⁶ Mi matada se Iakop a nga mon en ian. E Iesu a nga maer sien ta nga vesingie mi rosar kuar. Io, a nga mogos i gegen mi matada. Ma a te nga sisiat potaram.

⁷ Mi vevine Samaria a nga nemei nia me ut ma e Iesu a nga vereie, “Vevien, a oit va e ta vuvunumie iou?” ⁸ Eie a nga mon kesen ian simi keipkepide ra simi vunan ken sar madar tovtov gi nga veis rakot simi taon nia ra voir nginonginou.

⁹ Mi vevine Samaria a nga pevien sien, “Evoi mi Iuda ma eou mi vevine Samaria. Surie misa e ta nongie iou nge da?” (Simi vunan, bu Iuda gi kap ko baser palapalan meie bu Samaria.)

¹⁰ E Iesu a nga kuil nama, “Sien va e nga telekiran ken tienebeir e Raban ma sien va e

nga telekiran eie ese ta vereie no nge da, va e vosuoreie ma eie ta terie sevoi mi da ni tino.”

¹¹ Ine mi vevien a nga pevien, “Ka leong, kap ke ka utut nia ut ma mi matada a peuk beitsak i keim. Ivie e ta poro en ine mi da ni tino? ¹² E tamagei e Iakop a nga terie segei ine mi matada. Eie ma bu natuon ma ken sar vinavinar kokouk gi nga ko me un sien. Vasa, evoi e as leong rio e Iakop?”

¹³ E Iesu a nga kuil nama, “Eie ese ta un ine simi matada ta moruo te buer, ¹⁴ eiekessen eie ese ta unumie mi da o ta terie sien, ta kap moruo te buer. Mi da va o ta terie sien, ta tsorubeit mi da kilikilivueit i aron nia terie mi tino rovoriu.”

¹⁵ Mi vevien a nga pevien, “Ka leong, terie seou ian mi da, terengien va o ta kap mang moruo te buer, ma o ta kap mang muermuerengei nemei en te ine nia me ut.”

¹⁶ E Iesu a nga oeng sien, “Veis nge ra kerie ke labeit nemei ne.”

¹⁷ Mi vevien a nga kuil nama, “A kap kong ka labeit.”

E Iesu a nga pevien sien, “A duis sien e ta pevien va, ‘A kap kong ka labeit.’ ¹⁸ Si man tuktuk, e te nga reie ba ka napaririem ma mi ka ine ngado tate mon kouk, eie kap va ke labeit. Misa e ta pengan eie a tuktuk.”

¹⁹ Mi vevien a nga pevien, “Ka leong, o kielala va evoi mi propet. ²⁰ Bu tubugei bu Samaria gi nga ko rangarie e Raban ine simi pout, eiekessen enga bu Iuda nga ko pevien va i Ierusalem arie eie mi korot ivie mi kulou gi ta ngas rangarie en e Raban.”

21 E Iesu a nga oeng sien, “Vevien. Vodovodon tuktuk simi sa o ta vokokotie. Mi ra ta nemei va nga ta kap ba buer rangarie mi Tam ine simi pout o, i Jerusalem. **22** Enga bu Samaria nga rangarie misa nga ta kap telekiran, eiekesen egei bu Iuda gei rangarie misa gei ta telekiran, simi vunan mi vavato a nga vunan sibu Iuda. **23** Eiekesen mi ra ta nemei ma ine a te beit va mi kulou ese gi ta lalaro rengeir tuktuk, gi ta rangarie mi Tam ngan mi moromoruo ma mi tuktuk, simi vunan mi Tam a nesie mi suada kulou malan ine nia rangarie. **24** E Raban eie mi moromoruo, ma mi kulou gi ta rangarie, gi ta ngas rangarie ngan mi moromoruo ma mi tuktuk.”

25 Mi vevien a nga pevien, “O telekiran va mi Messia ta ba beit (ian gi ta vuotongie ngan e Karisito). Simi ra va ta beit, Eie ta me palsie bu kepineits kokouk segei.”

26 Samo e Iesu a nga pevien, “Eou ese o ta vakokoit sevoi, arie eou Eie.”

Bu madar tovtov gi nga vorotan e Iesu

27 Ian simi keipkepide ra, ken sar madar tovtov gi nga muerengei beit ma gi nga kudier tsak nia vorotan e Iesu ta nga vakokoit meie mi vevien. Eiekesen a kap ka mei a nga vereie mi vevien, “Misa e lalaron?” o, nge vereie e Iesu, “Surie misa e ta vakokoit meie?”

28 Samo ine mi vevien a nga sorvekenan ken utut da nge muerengei rakot simi taon ma a nga ra oeng simi kulou, **29** “Nga nemei nge me pare mi ka ta pengen seou bu kepineits kokouk o ta nga ko tsana. Tavakier ine arie eie mi Messia?”

³⁰ Io, gi nga rovotsour simi taon ma gi nga veis rakot seie.

³¹ Sien ine mi vevien ta nga rakot simi taon, ken sar madar tovtov e Iesu gi nga no ngeisngeis se Iesu nge pevien, "Vavvasengei, be nganie ma ka puk nginonginou."

³² Eiekesen a nga oeng segie, "Mong nginonginou a mon, ian kap kenga ka bienengeiv sien."

³³ Ma ken sar madar tovtov gi nga vakaek nge vakokoit i kotubugie, "Tavakier nieng, ka mei a te me tabarie?"

³⁴ E Iesu a nga pevien, "Mong nginonginou eie nia tsang vemusurie ken lalaron ese ta nga tura iou, ma nia tsang vuruwan ken tsientsang.

³⁵ Vasa, nga kap ko pevien, 'Ba vura voveit a ngas mon oit simi ra nia kakarie mi tau'? Eiekesen o oeng senga, dedeng kalei viririsie nga nge pare vasa a te komois ven bu tau nia por nginonginou sien! ³⁶ Mi ka ni tsientsang nia por nginonginou a te poro ken voirvoir ma a vor ve tsatsang nia kerie bu mei rakot simi tino rovoriu, terengien mi ka tsuotstsuor ma mi ka popor nginonginou i tau eguor kokouk guor ta mang res. ³⁷ Ine a vara tuktuk ngan ine mi vinavataor ian ta pevien, 'Mi ka kes a tsutsuor, a, mi ka mene a por nginonginou.'

³⁸ O nga tura nga nia ra por nginonginou ivie nga ta kap nga tsutsuor en. Bu mei mene gi nga tsana mi tsientsang ngeisngeis ma enga nga te nga poro mi vuovuan mi tsinatsangagie."

Bu Samaria gi nga vodovodon tuktuk

³⁹ Palan bu Samaria kovuni ian simi taon gi nga vodovodon tuktuk se Iesu simi vunan ine mi

vevien a nga vavatei katsep malan ine, "Eie a nga vokokotie seou bu kepineits kokouk o ta nga tsana." ⁴⁰ Io, sien bu Samaria gi ta nga nemei sien, gi nga no va ta be nga mon meie gie. Ma a nga mon ba ra luo en ian. ⁴¹ Ma surie ken sar nama e Iesu, palan segie gi nga vodovodon tuktuk.

⁴² Ma gi nga pevien ian simi vevien, "Ine, gei te vodovodon tuktuk simi vunan egei kesegi gei te rongomie e Iesu, kap va surie mi sana e ta nga pengan segei. A tuktuk, eie man Ka ni vavato mi mangmagoso enaenamon."

E Iesu a nga vatoa e natuon mi muomuo

⁴³ I murien ine ba ra luo, e Iesu a nga veis rakot simi enamon leong i Galili. ⁴⁴ (E Iesu a nga vavatei katsep ngan va mi propet a kap suvu minangarei si ken enamon kesen.) ⁴⁵ Sien ta nga so beit i Galili, mi kulou ian en gi nga resmatan, simi vunan egie buer gi nga ra mon simi Nginu Pasova i Jerusalem ma gi nga pare bu kepineits ian ta nga tsana en.

⁴⁶ Io, e Iesu a te buer nga rakot i Kana simi enamon leong i Galili ivie ta nga muna vurisan en mi da rakot simi dangi vain. Ian en mi muomuo ese ta nga ko tsatsang meie mi kovakova ka leong a nga mon. E natuon tamat a nga morouk nge mon i Kapernaum. ⁴⁷ Sien ine mi ka ta nga rongovan va e Iesu a nga beit i Galili kovuni i Judea, a nga rakot sien ma a nga nongie va ta nga ra vatoa e natuon tate nga vatvattha mesei.

⁴⁸ E Iesu a nga oeng sien, “Vasa, nga ta ba vodovodon tuktuk mo sien va nga ta pare ka totourlekier ma ka kepineits ni vovokudier?”

⁴⁹ Ine mi muomuo a nga pevien, “Ka leong, nemei lalapus. E natung ta masi mesei.”

⁵⁰ E Iesu a nga kuil nama, “Veis. E natu a te to.”

Ine mi ka a nga vodovodon tuktuk simi namien ma a nga veis. ⁵¹ Sien ta ngas nga vor ve veisveis i sar, ken ba petspets gituo nga samsuoeie nge pengan va e natuon a te nga to si man mienarouk. ⁵² A nga vosuoreie gituo va simi sana keipkepide ra e natuon a nga vakaek nge kalei. Ma gituo nga pevien, “Simi 1 kilok sisiat nanor a te vio.”

⁵³ Samo e taman mi madar a nga vodonomie ian mi keipkepide ra sien e Iesu ta nga oeng sien, “E natu a te to.” Io, eie ma egie kokouk si ken vonuo gi nga vodovodon tuktuk.

⁵⁴ Ine arie eie mi totourlekier ni vovokudier a luongan ian e Iesu ta nga tsana i murien ta nga beit i Galili kovuni i Iudea.

5

E Iesu a nga vatoa mi tamat mienarouk i Betsada

¹ I murien ine, e Iesu a nga rakot i Ierusalem simi nginou sibu Iuda. ² I Ierusalem, vatvatta mi korot mi asan va Magi Rumrubukien bu Sipsip, mi koip a nga mon. Ine mi koip, simi namani Iburu, gi nga vuotongie ngan i Betsada. Ma man ba papael porpor mour a nga napaririem. ³ Ma ian siba papael, palan bu tamat mienarouk gi

nga mon en, bu kael, bu peong, ma bu muru. [Gi nga ko rosie va mi da ta nga vovureis, ⁴ simi vunan ken angelo mi Nguts a nga ko tsour peuk sibu ra mene nge me gula mi koip. Ma eie ese va ta nga muna popop i aron ine mi koip i murien mi angelo ta nga me gula, ta nga ketseketseng si man mienarouk.] ⁵ Mi ka ese ta nga morouk bu avareit ba sinangavur tour ma mi napaririem potsu tour, a nga mon. ⁶ Sien e Iesu ta nga dengarie ine mi tamat mienarouk ta nga mutur, a nga telekiran va ine mi ka a nga morouk kebeir te. Ma a nga vosuoreie, “E lalaron va e ta kalei?”

⁷ Mi tamat mienarouk a nga kuil nama, “Ka leong. Kap ka mei va ta kulie iou nia rubukien simi koip sien ta vovureis. Sien o ta konon nia rubukien i aron, mi mei mene a ko muo seou.”

⁸ E Iesu a nga oeng sien, “Tsuok tamtuir! Poro ke tsur nge veis.” ⁹ Ian ngas te, ine mi ka a te nga ketseketseng, ma a nga poro ken tsur nge veis.

Ine mi kepineits a nga tsorubeit simi Rangi Minaes. ¹⁰ Io, bu muomuo sibu Iuda gi nga oeng simi ka tate nga kalei, “Ine mi ra, mi Rangi Minaes, ma a kap duis va e ta sorokie ke tsur sien.”

¹¹ Eiekessen a nga kuil nama segie ven ne, “Mi ka ta vatoa iou a te oeng seou, ‘Tsuok sorokie ke tsur nge veis.’”

¹² Gi nga vosuoreie, “Ese ian mi ka ta oeng sevoi nia tsana ine?”

¹³ Eiekessen ine mi ka tate nga kalei, a kap nga telekiran va ese ian mi ka, simi vunan mi bineit a nga palan beitsak ma e Iesu a nga ku menen nge veis.

¹⁴ I muir sien, e Iesu a nga vorotan i aron mi Vona rengeir leong, ma e Iesu a nga oeng sien, "Rorong, ine e te kalei. Kian va e ta tsana mi sinavei tsokor te buer. Ka kepineits tsokor rio vourvour ta masi beit sevoi." ¹⁵ Io, ine mi ka a nga veis nge ra pengan sibu Iuda va arie eie e Iesu mo a nga vatoa.

Mi tino kuvu simi Nout

¹⁶ Io, surie e Iesu ta nga tsana ine bu kepineits simi Rangi Minaes, bu muomuo sibu Iuda gi nga vakaek nge vikikinie e Iesu. ¹⁷ E Iesu a nga kuil nama segie, "E Tamoung a ko munu tsatsang oit vere, ma eou buer o ta ngas tsatsang." ¹⁸ Ma surie ine, kegi sar vienviendon bu Iuda nia kenvamate a te nga tsorubeit ngeisngeis beitsak segie. Kap va surie mo ta nga pop vuturungie man vinuor simi Rangi Minaes, eiekesen buer surie a nga pevien va e Raban eie e Taman ma a nga tsana eie kesen ta kokouk meie e Raban.

¹⁹ Io, e Iesu a nga kuil nama segie, "O oeng tuktuk senga. Mi Nout kesen a kap oit nia tsana ka kepineits. Eie ta tsana mo mi sana ta pare e Taman ta tsana. Ma mi sana mi Tam ta tsana, mi Nout buer ta tsana. ²⁰ Simi vunan mi Tam a ko tovie mi Nout ma a ko vasangan sien bu kepineits kokouk Eie ta ko tsana. Ma mi Tam ta vasangan sien bu tsientsang leong sorvekenan ine va ta tsana, terengien va nga ta mang kudier. ²¹ Mi Tam a ko vatoa bu tamat miensei nge terie mi tino segie. Malan be mo mi Nout a ko terie mi tino segie ese ta lalaron. ²² Kap va mi Tam ta vuortie ka mei simi vinuor. Eiekesen a te terie se Natuon bu ngeisngeis kokouk nia vuor,

²³ terengien egie kokouk gi ta mang mangaran mi Nout malan mo gi ta ko mangaran mi Tam. Eie ese ta kap mangaran mi Nout, a kap mangaran mi Tam ese ta nga turan mi Nout.

²⁴ "O oeng tuktuk senga. Eie ese ta rongomie kong sar nama nge vodovodon tuktuk seie ese ta nga tura iou, eie ta suvuon mi tino rovoriu. Ma eie ta kap tuir simi vinuor, eiekesen a te evisie mi miensei nge rakot simi tino. ²⁵ O oeng tuktuk senga. Mi ra ta beit ma ine a te beit va bu miensei gi ta rongomie mi inan e Natuon e Raban, ma egie ese gi ta rongomie gi ta tino. ²⁶ Mi Tam eie mi petsuon mi tino, ma a nga sunuir va mi Nout buer ta tsorubeit mi petsuon mi tino. ²⁷ Ma a nga terie mi duis simi Nout nia vuor, simi vunan Eie e Natuon mi Ka.

²⁸ "Kian va nga ta kudier tsak surie ine, simi vunan mi ra va ta beit sien egie kokouk gi ta mon sibu monmon gi ta rongomie mi inan. ²⁹ Ma gi ta rovotsour. Egie ese gi ta nga tsana mi kienelei gi ta to muerengei nge mon simi tino. Ma egie ese gi ta nga tsana mi tsienakor gi ta to muerengei nge mon simi vinatoreis. ³⁰ O kap oit nia tsana ka kepineits eou keseung. O ko vuor vemusurie misa o ta rongomie simi Tam. Ma kong sinavei nia vuor a duis simi vunan o kap vemusurie kong lalaron, eiekesen ken lalaron ese ta nga tura iou.

Bu vinavatei vavakatsep surie e Iesu

³¹ "Sien va O ta vavatei katsep nge iou keseung, Kong vinavatei vavakatsep ta kap tuktuk. ³² Eiekesen mi mei mene a vavatei katsep nge

iou, io, o telekiran va ken vinavatei vavakatsep surie iou a tuktuk.

³³ “Enga bu muomuo sibu Iuda, nga te nga turan kenga sar ka ni tinuturei rakot se Ioanes, ma a nga vavatei katsep ngan mi tuktuk surie Iou. ³⁴ O kap pinat surie ka vinavatei vavakatsep surie iou kuvu simi ka. Eiekesen o oeng veteringa nga ngan ken vinavatei vavakatsep e Ioanes, terengien va nga ta mang suvuon mi vavato. ³⁵ E Ioanes eie mi bember ian ta nga ngang nge rar, ma nga nga res nia mon i pakien ine ken berber ian ta nga mon potaram lili.

³⁶ “Eiekesen mi vinavatei vavakatsep o ta suvuon a leong rio ken vinavatei vavakatsep e Ioanes, simi vunan ian bu tsientsang e Tamoung ta nga tura iou nia me tsang vuruvan, arie egie gi vavatei katsep nge Iou va e Tamoung a nga tura Iou. ³⁷ Ma e Tamoung ese ta nga tura Iou, arie Eie a nga vavatei katsep nge Iou. Nga kap nga rongomie mi inan nge pare mi matan. ³⁸ Ma nga kap suvuon ken sar nama sibu aronga simi vunan nga kap vodovodon tuktuk seie ian ta nga turan. ³⁹ Nga ko menise vititirie mi Pakpak Leong simi vunan nga vodon va ian bu nama ta terie senga mi tino rovoriu. Ma arie ine mi Pakpak Leong a vavatei katsep nge Iou. ⁴⁰ Eiekesen nga ngas mereis nia nemei seou nia poro mi tino.

⁴¹ “O kap lalaro suvuon mi tietienengei kuvu simi kulou. ⁴² Eiekesen o telekiran va enga nga kap suvuon rovoriu ka tentoiv rakot se Raban sibu aronga. ⁴³ O te nga ra nemei ngan mi asan e Tamoung ma nga kap nga me resmata iou,

eiekesen sien va ka mei va ta nemei ngan mi asan eie kesen, nga ta ba so resmatan. ⁴⁴ Sien va nga ta suvuon mi tietienengei kuvu senga kesenga, ma nga kap nesie mi tietienengei ta kuvu se Raban eie mo a kes, vasa nga ta vodovodon tuktuk ven?

⁴⁵ “Kian va nga ta vodon va o ta vepitsie nga i matan mi Tam. Eiekesen mi ka ese ta vepitsie nga, arie eie e Moses ese nga tate nga vodon va ta kulie nga. ⁴⁶ Sien va nga te nga vodovodon tuktuk se Moses, va nga te nga vodovodon tuktuk seou, simi vunan a nga vavataor surie Iou. ⁴⁷ Eiekesen sien va nga kap vodovodon tuktuk si ken sar vinavataor, vasa nga ta mang vodovodon tuktuk ven si kong sar nama?”

6

*E Iesu a nga tabarie mi kulou mi 5,000
(Mataio 14:13-21; Marko 6:30-44; Luka 9:10-17)*

¹ I muir sien ne, e Iesu a nga tsourarak rakot simi bienengeiv ka nikot simi barateis i Galili (o, i Tiberias). ² Mi bineit leong gi nga vemusurie simi vunan gi nga pare bu totourlekier ni vovokudier ta nga tsana sibu tamat mienarouk. ³ Io, e Iesu a nga kien simi pout nge mogos i bingan meie ken sar madar tovtov. ⁴ Ma mi Nginu Pasova sibu Iuda a te nga vatavatat.

⁵ E Iesu a nga dedeng veriris ma a nga pare mi bineit leong gi nga nemei seie, io, a nga vosuoreie e Pilipo, “Ivie giet ta voir nginonginou en nian ine mi bineit va gi ta ngou?” ⁶ A nga pevien ne

nia konon e Pilipo, sien eie a te nga muna vodon vuturungie misa va ta nga tsana.

⁷ E Pilipo a nga kuil nama, “Sien va giet ta voir nginonginou ngan ba sinangavur luo koboit (200) bu lakep denari eie ta kap oit segie kokouk ine mi bineit va gi ta tsuokopie magi kavo puk lili!”

⁸ Io, ken madar tovtov mene, e Andre e kasien e Simon Petro, a nga pevien, ⁹ “Mi madar ine a suvuon bu tsoik bali mi napaririem ma ba ie meses luo. Eiekesen ta kap oit nieng nia vaotie ine mi kulou palan?”

¹⁰ E Iesu a nga pevien, “Nga oeng simi bineit va gi ta mogos.” Ian en mi potpotbor a nga palan. Io, gi nga mogos ma mi aesaes kokouk sibu ka mo segie a nga oit bu sinangavur mi napaririem soloba (5,000). ¹¹ Ma e Iesu a nga poro mi tsoik nge vuot kalei se Raban, ma a nga pot terie segie gi ta nga mogos. Ma buer a nga tsana malan mo siba ie meses. Ma egie kokouk gi nga ngou ti.

¹² Sien gi tate nga ngou ti, a nga oeng si ken sar madar tovtov, “Nga por tounjan bu kepide nginonginou, terengien va giet ta kap mang tomeke tuvuon nge gie.” ¹³ Io, gi nga tsuok kakakuon ian bu kapekapien ine siba tsoik bali mi napaririem nge vuotie sibu leke mi sinangavur kes ma luo ian gi tate nga ti rivie.

¹⁴ Io, sien mi kulou gi ta nga pare ine mi totourlekier ni vovokudier ta nga tsana, gi nga pevien, “A tuktuk rovoriu ine arie eie mi Propet

---

6:7 denari - mi namani Grik ma man putu ine mi lakep a oit man voirvoir ka mei ta tsatsang simi ra kes.

ian va ta nemei ine simi mangmagoso enaen-amon.” ¹⁵ Io, e Iesu a nga telekiran va gi ta nga lalaro votsuoke va ta nga tsorubeit magikovakova ka leong, io, a buer nga sorvekena gie nge kien simi pout eie kesen.

*E Iesu a nga veis i popon mi barateis
(Mataio 14:22-33; Marko 6:45-52)*

¹⁶ Ma sireivreiv seserigo sien te, ken sar madar tovtov gi nga peuk i koen. ¹⁷ Gi nga so kesie mi galeu nge tsourarak simi barateis rakot i Kapernaum. Mi ngingi a te nga tsibour eiekseen e Iesu a kap ngas nga vorota gie. ¹⁸ Samo, mi mour ngeisngeis a nga tsour ma mi barateis a te nga vakaek nge sireir. ¹⁹ Sien gi ta nga vuruos ngan mi galeu rakot malan va mi napaririem o, mi napaririem pouts kes bu kilomita, gi nga pare e Iesu a nga veis i popon mi barateis nge beit vatavatat simi galeu, ma gi nga motou beitsak. ²⁰ Eiekseen a nga oeng segie, “Arie eou mo. Kian va nga ta motou.” ²¹ Ma gi nga res nia kerie nemei i popon mi galeu, ma puk lalapus mi galeu a te nga tsaer simi korot gi ta nga lalaro rakot en.

²² Simi ra vemusurie te, ian mi bineit gi ta nga mon simi bienengeiv ka nikot simi barateis ivie mi galeu ta nga tsuk en, gi nga vodonomie va mi galeu kes mo a nga mon en ian, ma gi nga vodonomie buer va e Iesu a kap nga ka meie ken sar madar tovtov, eiekseen ken sar madar tovtov mo gi nga tsuk. ²³ Bu galeu mene kovuni i Tiberias gi nga me tsaer i babaren ian mi korot ivie gi ta nga nganie en mi tsoik i muir sien mi Nguts tate nga vuot kalei ngan. ²⁴ Io, sien mi

bineit gi ta nga pare va e Iesu ma ken sar madar tovtov gi kap nga mon, gi nga ka ian sibu galeu nge rakot i Kapernaum nia nesie e Iesu.

E Iesu eie mi tsoik ni tino

²⁵ Io, gi nga tsaer i Kapernaum. Ma sien gi tate nga vorotan e Iesu, gi nga pevien sien, "Vavvasengei, venenges e nemei en ne?"

²⁶ E Iesu a nga kuil nama, "O oeng tuktuk senga. Nga lalaron nia vorota iou surie nga ta nga nganie bu tsoik nge ti, kap va surie nga ta nga pare bu totourlekier ni vovokudier. ²⁷ Kian va nga ta tsatsang surie mi nginonginou ian ta tsak tuvuon, eiekesen surie mi nginonginou ian ta terie mi tino rovoriu. Ine mi nginonginou, e Natuon mi Ka ta terie senga, simi vunan e Raban mi Tam, a te nga tourtelekiran va eie ta tsana ine mi tsientsang."

²⁸ Io, gi nga vosuoreie, "Misa gei ta ngas tsana va gei ta mang tsana bu tsientsang e Raban ta lalaron va gei ta tsana?"

²⁹ E Iesu a nga kuil nama nge pevien, "Mi tsientsang e Raban ta lalaron va nga ta tsana arie ine. Nga ta vodovodon tuktuk mo seie ian tate nga turan."

³⁰ Io, gi nga pevien, "Mi sana totourlekier ni vovokudier e ta tsana va gei ta mang pare nge vodovodon tuktuk sevoi? Misa e ta tsana?

³¹ Bu tubugiet gi nga nganie mi manna simi beir, malan mi Pakpak Leong ta pevien, 'A nga terie mi tsoik kovuni simi rangit nia nganie.' "

³² E Iesu a nga pevien, “O oeng tuktuk senga. Kap va e Moses eie a nga terie senga mi tsoik kuvu simi rangit, eiekesen e Tamoung arie eie a terie senga mi tsoik tuktuk kuvu simi rangit. ³³ Ian mi tsoik va e Raban ta terie, eie a kuvu simi rangit ma a terie mi tino simi mangmagoso enaenamon.”

³⁴ Ma gi nga pevien, “Mi Nguts, terie segei ian mi tsoik sibu ra kokouk.”

³⁵ Io, e Iesu a nga pevien segie, “Eou mi tsoik ni tino. Eie ese ta nemei seou ta kap ba buer vitor. Ma eie ese ta vodovodon tuktuk seou ta kap ba buer moruo. ³⁶ Eiekesen malan o tate nga oeng senga, nga te dengarie iou eiekesen nga kap vodovodon tuktuk. ³⁷ Egie ese e Tamoung ta terie seou gi ta nemei seou. Ma eie ese ta nemei seou, o ta kap ba buer matokeran, ³⁸ simi vunan O nga nemei kuvu simi rangit nia vemusurie ken lalaron Eie ese ta nga tura Iou, kap va nia vemusurie kong lalaron. ³⁹ Ma ine ken lalaron eie ese ta nga tura iou, va o ta kap rivie ka mei segie kokouk tate nga terie seou, eiekesen o ta ngas vatoa gie simi ra vekvekitip. ⁴⁰ Mi lalaron se Tamoung a malan ne, eie ese ta dengarie mi Nout nge vodovodon tuktuk sien, ta suvuon mi tino rovoriu ma o ta vatoa simi ra vekvekitip.”

⁴¹ Io, bu Iuda gi nga vakaek nge nama palan surie Eie, simi vunan a nga pevien, “Eou mi tsoik ian ta nga kuvu simi rangit.” ⁴² Ma gi nga pevien, “Ine mi ka arie e Iesu e natuon e Iosep, va gerek? Giet telekiran e taman ma e kinan. Ma surie misa ta si pevien va a nga kuvu simi rangit?”

⁴³ E Iesu a nga kuil nama, "Kian va nga ta nama palan i kotubunga kesenga. ⁴⁴ Kap ka mei a oit nia nemei seou sien va mi Tam ese ta nga tura iou ta kap kir nemei ngan seou. Ma o ta vatoa simi ra vekvekitip. ⁴⁵ Mi Pakpak Leong a pevien ne, 'E Raban ta veseveie bu mei kokouk.' Eie ese ta rongomie mi namanien e Tamoung nge por sinavei sien, ta nemei seou. ⁴⁶ Kap ka mei a te nga pare mi Tam, eiekesen eie mo ese ta nga kuvu se Raban arie eie a nga pare mi Tam. ⁴⁷ O oeng tuktuk senga. Eie ese ta vodovodon tuktuk tate suvuon mi tino rovoriu. ⁴⁸ Eou mi tsoik ni tino. ⁴⁹ Bu tubunga gi nga nganie mi manna simi beir, eiekesen gi nga maet. ⁵⁰ Eiekesen ine arie mi tsoik ta nga kuvu simi rangit. Ma eie ese ta nganie, ta kap maet. ⁵¹ Eou mi tsoik ta tino ian ta nga kuvu simi rangit. Sien va ka mei ta nganie ine mi tsoik, ta tino rovoriu. Ma ine mi tsoik eie mi pientsiung ian o ta terie va mi mangmagoso enaenamon ta mang suvu tino."

⁵² Io, bu Iuda gi te nga vevengeis nge nama i kotubugie kesegie. "Ine mi ka, vasa ta terie ven mi pientsien va giet ta nganie?"

⁵³ E Iesu a nga kuil nama, "O oeng tuktuk senga. sien va nga ta kap nganie mi pientsien e Natuon mi Ka nge unumie mi daran, nga ta kap suvuon mi tino i aronga. ⁵⁴ Eie ese ta nganie mi Pientsiung nge unumie mi Daroung a suvuon mi tino rovoriu ma o ta vatoa simi ra vekvekitip. ⁵⁵ Surie mi Pientsiung eie mi nginonginou tuktuk, ma mi Daroung eie mi kepineits tuktuk nia un. ⁵⁶ Eie ese ta nganie mi Pientsiung nge unumie

mi Daroung, a tino seou ma eou o tino seie. ⁵⁷ E Tamoung ese ta tino, a nga tura iou. Ma O tino simi vunan mi Tam a terie mi tino seou. Io, eie ese ta nganie iou, ta tino buer simi vunan o terie mi tino seie. ⁵⁸ Ine arie eie mi tsoik ta nga kuvu simi rangit, a kap nga malan mi manna ian bu tubunga gi ta nga nganie, eiekesen gi nga maet. Eie ese ta nganie ine mi tsoik, ta tino rovoriu.” ⁵⁹ E Iesu a nga vuotongie ine mi nama sien ta nga vavasengei i aron mi vona rengeir sibu Iuda i Kapernaum.

*Palan ken sar madar tovtov gi nga murien veie
e Iesu*

⁶⁰ Palan ken sar madar tovtov gi nga rongomie ine nge pevien, “Ine mi vinasengei a ngeisngeis beitsak. Ese a oit nia katsep sien?”

⁶¹ E Iesu a te nga telekiran va gi te nga nama palan surie ine, ma a nga pevien segie, “Vasa, ine bu nama a me vokorongie kenga sar vienviendon? ⁶² Sien va nga ta pare e Natuon mi Ka ta kien simi korot ta nga kuvu en vourvour, vasa nga ta ven? ⁶³ Mi Moromoruo Tamat a ko terie mi tino. Mi ngesengesien mi ka a tuvuon rovoriu. Ine bu nama o ta vokokotie senga, a kuvu simi Moromoruo ian ta terie mi tino. ⁶⁴ Eiekesen kavo mei senga gi kap vodovodon tuktuk.” E Iesu a nga vakokoit malan ine simi vunan a te nga muna telekiran ese segie gi kap nga vodovodon tuktuk, ma ese va ta nga roev terie. ⁶⁵ Ma a nga pevien, “Ine arie mi vunan, o nga pengan senga va kap ka mei ta oit nia nemei seou sien va mi Tam ta kap tor ngan.”

66 Surie ine mi vunan, palan ken sar madar tovtov e Iesu gi nga muer sorvekenan ma gi kap nga nomeie ba buer.

67 Io, e Iesu a nga vosuoreie mi sinangavur kes ma luo bu madar tovtov, “Ma enga buer nga te lalaro sorvekena iou?”

68 E Simon Petro a nga kuil nama sien, “Mi Nguts! Gei ta ba rakot se ese? Evoi e suvuon bu nama simi tino rovoriu. **69** Gei vodovodon tuktuk nge telekiran va evoi ken Ka Tamat e Raban.”

70 E Iesu a nga kuil nama, “Vasa, o kap nga vile nga, mi sinangavur kes ma luo? Eiekessen mi mei kes senga eie mi moromoru tsak!” **71** (A nga vakokoit surie e Iudas e natuon e Simon Iskariot, surie eie mi meinmenien mi sinangavur kes ma luo bu madar tovtov, ma eie va ta ba nga roev terie e Iesu.)

7

E Iesu a nga rakot simi Nginou sibu Papael

1 I muir sien ne, e Iesu a nga veis veriris i Galili, ma a kap nga lalaro veis ka i Iudea simi vunan bu Iuda gi nga rorois nia kenvamate. **2** Eiekessen sien mi Nginou nia barabaramatan bu Papael sibu Iuda tate nga beit vatavatat, **3** bu kasien gi nga oeng sien, “Veis sorvekenan ine mi korot nge rakot i Iudea, terengien ke sar madar tovtov gi ta mang pare bu kepineits ni vovokudier e ta tsana. **4** Kap ka mei a ko tsang muningan bu kepineits sien va ta lalaron va bu mei kokouk gi ta telekiran misa ta tsana. Sien va e ta oit nia tsana ine bu kepineits, vasanga no kese simi

mangmagoso enaenamon.” ⁵ Misasien egie bu kasien, gi kap nga vodovodon tuktuk sien buer.

⁶ Io, e Iesu a nga oeng segie, “Kong keipkepide ra a kap ngas beit, eiekesen senga, bu suasua keipkepide ra a kalei mo. ⁷ Mi mangmagoso enaenamon a kap oit nia karto nga, eiekesen a karto iou simi vunan o vavatei katsep ngan va mi sana ta tsana a tsokor. ⁸ Nga ta rakot simi nginou. Eiekesen eou o kap ngas oit nia rakot simi nginou, simi vunan kong keipkepide ra a kap ngas beit oit.” ⁹ A nga vokokotie ine bu nama, ma a nga mon i Galili.

¹⁰ I murien bu kasien gi tate nga rakot simi nginou, eie buer a nga veis, kap va i matan bu mei, eiekesen a nga veis mumuningei mo. ¹¹ Io, simi nginou, bu Iuda gi nga vor ve dendeng nge virevirei ngan, “Iva ngan ian mi ka?”

¹² I kotubuon mi bineit gi nga vor ve virevirei menemenen surie. Bu mei mene gi nga pevien, “Eie mi banga ka.” Ma bu mei mene gi nga pevien, “A kap, a mono bitie mi kulou.” ¹³ Eiekesen kap ka mei a nga vokokotie ka nama surie eie i matan mi lobaram simi vunan gi nga motovan bu muomuo sibu Iuda.

E Iesu a nga vavasengei simi Nginou

¹⁴ Simi ra i kotubuon mi nginou, e Iesu a nangba nga rakot i mararan mi Vona rengeir leong ma a nga vakaek nge vavasengei. ¹⁵ Bu Iuda gi nga kudier nge virei, “Ine mi ka vasa a nga suvu venengan ine mi suada sinavei, sien a kap nga mon si ka vinasengei?”

¹⁶ E Iesu a nga kuil nama, “Kong vinasengei kap va seou keseung, eiekesen a kovuni seie ese ta nga tura iou. ¹⁷ Sien va ka mei ta res nia tsang vemusurie ken lalaron e Raban, eie ta ba telekiran va kong vinasengei a kovuni se Raban o, a kovuni seou keseung. ¹⁸ Egie ese gi ta vokokotie bu namanigie kesegie, gi tsana nia suvuon mi tietienengei segie kesegie. Eiekesen Eie ese ta tsatsang nia tienengan mi Mei ese ta nga turan, Eie mi tuktuk ma a kap ka binit a mon seie. ¹⁹ E Moses a nga terie senga mi vinuor, va gerek? Eiekesen kap ka mei senga a vemusurie. Surie misa nga ta lalaro kenvamate iou?”

²⁰ Mi bineit gi nga kuil nama, “Mi tsaka moromoru a tsegerie no. Ese a lalaro kenvamate no?”

²¹ E Iesu a nga kuil nama segie, “O nga tsana mi kepineits ni vovokudier kes, ma enga kokouk nga te kudier beitsak. ²² E Moses a nga terie mi vinuor senga va nga ta ngas vavaroup. (Si man tuktuk a kap nga kovuni se Moses, eiekesen simi tubunga.) Io, arie mi vunan nga ko varapuo bu natu madar simi Rangi Minaes. ²³ Io, misasien simi Rangi Minaes, nga ta ngas varapuo ka natu madar terengien va nga ta kap mang pop vuturungie mi Vinuor se Moses. Ma surie misa nga ta petseir veie iou va o vatoa vuruvan ine mi ka simi Rangi Minaes? ²⁴ Kian va nga ta vuortie ka mei vemusurie ken baidendeng, eiekesen nga ta ngas vuortie vemusurie misa ta tuktuk.”

Arie e Iesu, mi Messia?

²⁵ Io, bu mei mene kovuni i Ierusalem gituo nga virei, "Vasa, a kap va arie mi ka gi ta lalaro kenvamate? ²⁶ Pare, a vakokoit i matan mi lobaram eiekesen gi kap vokokotie ka nama sien. Tavakier bu muomuo gi te katsep va eie mi Messia nieng? ²⁷ Eiekesen giet telekiran va ine mi ka a kovuni ivie. Eiekesen sien va mi Messia ta nemei, kap ka mei ta telekiran va eie a kovuni ivie."

²⁸ E Iesu a ngas nga vavasengei i mararan mi Vona rengeir leong, samo a nga koup pevien, "Io, nga telekira iou, ma nga telekiran va Eou kovuni ivie. O kap mon en ne surie kong lalaron. Eiekesen eie ese ta tura iou, eie a tuktuk. Nga kap telekiran, ²⁹ eiekesen o telekiran simi vunan Eou o kovuni seie ma eie a nga tura Iou."

³⁰ Sien ta nga pevien ne, gi nga lalaro rakopie. Eiekesen kap ka mei a nga konon nia rakopie, simi vunan ken keipkepide ra a kap ngas nga beit. ³¹ Eiekesen palan mi kulou simi bineit gi nga vodovodon tuktuk sien nge pevien, "Sien va mi Messia va ta beit, ta kap oit nia tsana kavo totourlekier ni vovokudier palan rio ine mi ka, nge?"

³² Bu Parisaio gi nga rongomie mi bineit gi ta nga vevemisir ngan ine bu kepineits surie e Iesu. Samo bu prist leong ma bu Parisaio gi nga turan mi kulou nennei simi Vona rengeir leong nia ra rakopie.

³³ E Iesu a nga pevien, "O ta kap mon potaram meie nga ma samo o ta muerengei rakot se ese ta nga tura iou. ³⁴ Nga ta nesie iou eiekesen nga

ta kap so vorota iou, ma ivie va o ta mon en, nga ta kap oit nia nemei en.”

³⁵ Bu muomuo sibu Iuda gi nga veveoeng i kotubugie, “Ivie ine mi ka a vodon nia rakot en va giet ta kap oit nia vorotan? Tavakier nieng eie ta rakot sibu taon sibu Grik ivie kegiet sar kulou gi ta mon en nge ra vavasengei sibu Grik?
³⁶ A pevien, ‘Nga ta nesie iou eiekesen nga ta kap vorota iou, ma ivie o ta mon en, nga ta kap oit nia nemei en.’ Misa man vuevue ine ken nama?”

³⁷ Simi ra vekvekitip, eie mi ra leong ine simi nginou, e Iesu a nga tamtuir nge koup pevien, “Sien va ka mei a moruo eie ta ngas nemei seou.
³⁸ Io, eie ese va ta vodovodon tuktuk seou ta ngas me un simi vunan mi Pakpak Leong a pevien, ‘Bu kakada simi da nian mi tino ta so rovotsour kovuni i aron.’ ” ³⁹ E Iesu a nga vokokotie ine mi nama surie mi Moromoru Tamat, ian egie ese gi ta nga vodovodon tuktuk sien va gi ta ba nga so suvuon. Tuir oit ian simi ra e Raban a kap ngas nga terie mi Moromoru Tamat simi vunan e Iesu a kap ngas nga suvuon man matvinavaso.

⁴⁰ Sien mi kulou mene gi ta nga rongomie ine ken nama, gi nga pevien, “A tuktuk, ine mi ka eie mi Propet.”

⁴¹ Bu mei mene gi nga pevien, “Eie mi Messia.”

Eiekesen bu mei mene ngas buer gi nga pevien, “Mi Messia ta kap oit nia kovuni i Galili, va gerek? ⁴² Vasa, mi Pakpak Leong a kap pevien va mi Messia ta tubunien e Davit ma ta kuvu i Betilem simi taon ivie e Davit ta nga mon en?”
⁴³ Io, mi vinekopot a nga mon i kotubugie surie

e Iesu. ⁴⁴ Bu mei mene gi nga lalaro rakopie, eiekesen kap ka mei a nga rakopie.

Bu muomuo sibu Iuda gi kap nga suvuon mi vodovodon tuktuk

⁴⁵ Sien mi kulou nennei simi Vona rengeir leong gi ta nga muerengei, bu prist leong ma bu Parisaio gi nga vosuoreie gie, “Surie misa nga ta kap kerie nemei ngan?”

⁴⁶ Mi kulou nennei gi nga kuil nama, “Kap ngas ka mei a nga vakokoit malan ine mi ka ta vakokoit.”

⁴⁷ Bu Parisaio gi nga oeng balapoik, “Vasa, a te bitie nga buer? ⁴⁸ Vasa, ka mei segei bu muomuo ni vuor o, bu Parisaio a vodovodon tuktuk sien, nge? ⁴⁹ Ine mi bineit gi kap katsep si ka puk sibu vinuor se Moses, io, gi mon i pakien ken sinubirei e Raban.”

⁵⁰ E Nikodemo, ese ta be nga muna rakot se Iesu ma eie mi meinmenigie bu Parisaio, a nga virei, ⁵¹ “Kegiet vinuor a kap sunurie nia votorosie ka mei sien va giet ta kap ngas muna rongomie misa ta nga tsana, va gerek?”

⁵² Gi nga kuil nama, “Arie evoi buer kovuni i Galili, nge? Menisan mi Pakpak Leong nge vorotan va kap ka propet ta kovuni i Galili.”

⁵³ Ma gi nga muerengei rakot si kegi sar vonuo.

8

Mi vevien simi sinavei nia rei puer

7:53 Mi pakapaka rorou kebeir gi ta nga vataro nge riem simi namani Grik muomuo ngas te, a kap suvuon bu kitsip se Ioanes 7:53 - 8:11.

¹ Io, gi nga muerengei, eiekesen e Iesu a nga rakot simi Pout i Oliv. ² Tsourvovo, a te buer nga vo beit simi Vona rengeir leong. Ma mi kulou kokouk gi nga me viririsie. Ma a nga mogos ma a nga tsuok vakaek nge vavasengei segie. ³ Ma bu vavvasengei simi vinuor ma bu Parisaio gi nga kerie nemei ngan mi vevien ese gi ta nga rakopie sien ta nga tsana mi sinavei nia rei puer. Ma gi nga voturie i matan mi lobaram. ⁴ Ma gi nga oeng se Iesu, “Vavvasengei, ine mi vevien gi te rakopie simi keipkepide ra ta nga tsana mi sinavei nia rei puer. ⁵ Simi vinuor se Moses a nga oeng ngeisngeis va giet ta toem vamate bu suada vevien malan ine. Ma evoi, vasa ke vienviendon?” ⁶ Gi nga vakokoit ven ne nia ruom tsang nama se Iesu va gi ta mang veplitsie ngan ka kepineits.

Eiekesen e Iesu a nga tsologout nge vavataor ngan mi pitsipitsirim simi kaber. ⁷ Sien gi ta ngas nga tsue va ta nga kulie ka nama, a nga tsuok tamtuir ma a nga pevien segie, “Sien va ka mei senga a ketseketseng simi sinavei tsokor, eie ta muna tome ngan ka vout ine mi vevien.” ⁸ Ma a te buer nga tsologout nge vavataor simi kaber.

⁹ Sien gi ta nga rongomie ine, gi nga veis pats vo kes, vakaek sibu komois, tuir oit e Iesu kesen mo a te nga mon meie mi vevien ta ngas nga tuir ian en. ¹⁰ E Iesu a nga tsuok tamtuir nge vereie mi vevien, “Vevien, ivanga gie te? Ka mei segie a votorosie no?”

¹¹ Ine mi vevien a nga kuil nama, “Ka leong, a kap ka mei.”

Io, e Iesu a nga pevien, “Eou buer o ta kap votorosie no. Veis. Ma kian va e ta tsana te buer ka sinavei tsokor.”

Ken vinavatei vavakatsep e Iesu a tuktuk

¹² Io, e Iesu a nga vakokoit te buer sibu Parisaio, “Eou man Berber mi mangmagoso enaenamon. Eie ese ta vemusurie iou, ta kap veis simi ngingi eiekesen ta suvuon man Berber mi Tino.”

¹³ Bu Parisaio gi nga pevien sien, “E vavatei katsep ngan evoi kese. Ke vinavatei vavakatsep a kap tuktuk.”

¹⁴ E Iesu a nga kuil nama, “Misasiens o ta vavatei katsep ngan eou keseung, kong vinavatei vavakatsep a tuktuk simi vunan o telekiran ivie o nga kuvu en ma ivie o ta rakot en. Eiekesen enga nga kap telekiran ivie o nga kuvu en, ma ivie o ta rakot en. ¹⁵ Nga ko vuortie iou ngan mi sinavei simi kaber, eiekesen eou o kap vuortie ka mei.

¹⁶ Eiekesen sien va o ta vuor, kong sinavei nia vuor a tuktuk simi vunan a kap va eou mo o vuor, eiekesen o vuor meie mi Tam ese ta nga tura iou.

¹⁷ Gi nga vataro si kenga vinuor buer va sien va ka ba mei luo guor ta vavatei katsep ngan mi nama kes, keguor vinavatei vavakatsep a tuktuk.

¹⁸ Eou o vavatei katsep ngan eou keseung, ma mi Tam ese ta nga tura iou a vavatei katsep nge iou.”

¹⁹ Io, gi nga virei, “Iva ngan e tama?”

E Iesu a nga kuil nama, “Nga kap telekira iou ma e Tamoung. Sien va nga nga telekira iou, va nga telekiran buer e Tamoung.” ²⁰ E Iesu a nga vokokotie ine bu nama sien ta ngas nga vavasengei i babaren mi korot teteir lakep i aron

mi Vona rengeir leong. Eiekessen kap ka mei a nga rakopie simi vunan ken keipkepide ra a kap ngas ngabeit.

²¹ Ma e Iesu a te buer nga pevien segie, “O ta veis sorvekena nga ma nga ta nesie iou ma nga ta maet meie ngan kenga sar sinavei tsokor. Ivie o ta rakot en, nga ta kap oit nia rakot en.”

²² Ma bu Iuda gi nga pevien, “Vasa, eie ta kenvamate eie kesen? Arie mi vunan nieng a pevien va giet ta kap oit nia rakot ivie ta rakot en?”

²³ E Iesu a nga pevien segie, “Enga nga kovuni i keim ma eou o kovuni die i kur. Enga mi kuoluon mi kaber, eiekessen eou kap. ²⁴ Arie mi vunan o ta pevien senga va nga ta maet meie ngan kenga sar sinavei tsokor. Simi vunan sien va nga ta kap vodovodon tuktuk va eou arie Eie, nga ta maet meie ngan kenga sar sinavei tsokor.”

²⁵ Io, gi nga vereie, “Evoi ese?”

E Iesu a nga kuil nama, “Eou eie ese o ta nga pengan senga vakaek simi tsuoktsuok vakaek.

²⁶ O suvuon palan bu kepineits nia vakokoit surie nga ma nia oeng subira nga. Eiekessen Eie ese ta nga tura iou a tuktuk ma misa o ta rongomie seie, o vokokotie simi mangmagoso enaenamon.”

²⁷ Gi kap nga telekiran va e Iesu a nga vokokotie mi Tam segie. ²⁸ Io, e Iesu a nga oeng segie, “Simi ra va nga tate tsuok terie i kur e Natuon mi Ka simi koitskoits, nga ta telekiran va eou arie Eie. Ma nga ta telekiran va o kap tsana ka kepineits vemusurie kong lalaron, eiekessen o vokokotie mo misa e Tamoung ta nga veseveie iou ngan. ²⁹ Ma eie ese ta nga tura iou, a mon

meie iou. A kap nga tsupuk rivie iou, simi vunan o ko munu tsana misa ta varese Eie.” ³⁰ Palan bu mei gi ta nga rongomie ine bu kepineits, gi nga vodovodon tuktuk sien.

Bu Natuon e Abaraam

³¹ Io, e Iesu a nga oeng segie bu Iuda gi ta nga vodovodon tuktuk seie, “Sien va nga ta por vangvargasie mi namaniung, enga kong sar madar tovtov tuktuk, ³² ma nga ta telekiran mi tuktuk, ma mi tuktuk ta vara ketseketseng nge nga.”

³³ Gi nga kuil nama, “Egei bu tubuon e Abaraam ma gei kap ngas petspets si ka mei. Vasa e si pevien va gei ta ba ketseketseng?”

³⁴ E Iesu a nga kuil nama segie, “O oeng tuktuk senga. Eie ese ta tsana mi sinavei tsokor, eie a petspets simi sinavei tsokor. ³⁵ Mi petspets a kap oit va ta ba tsorubeit mi meinmenien ken tietie man ka leong. Eiekessen mi nout ta mon mi meinmenien ken tietie sibu ra bu ra. ³⁶ Io, sien va mi Nout ta vara ketseketseng nge nga, nga ta ketseketseng tuktuk. ³⁷ O telekiran va enga bu tubuon e Abaraam. Eiekessen nga lalaron nia kenvamate iou, simi vunan kap man ka korot mi namaniung sibu aronga. ³⁸ O vokokotie misa e Tamoung ta nga vasangan seou. Eiekessen enga nga tsana misa nga ta nga rongomie se tamanga.”

³⁹ Ma gi nga kuil nama sien, “E Abaraam eie e tamagei.”

E Iesu a nga pevien segie, “Sien va enga bu natuon e Abaraam, nga ta tsana misa eie ta nga ko tsana. ⁴⁰ Eiekessen ine, nga lalaro kenvamate iou, misasien o te vokokotie mi tuktuk ian o ta

nga rongomie se Raban. E Abaraam a kap nga tsana ka sinavei malan ine. ⁴¹ Nga ko tsana misa e tamanga ta ko tsana.”

Ma gi nga kuil nama, “A kap va egei bu natu tenei. E Raban ngas arie eie e tamagei.”

Bu natuon mi kovan bu tsaka moromoruo

⁴² E Iesu a nga oeng segie, “Sien va e Raban eie e tamanga, va nga nga lalaro iou, simi vunan o nga nemei senga kovuni se Raban ma ine o mon ine. O kap nga nemei vemusurie kong lalaron keseung, eiekesen e Raban a nga tura iou. ⁴³ Surie misa nga ta kap katsep simi sa o ta vokokotie? Simi vunan nga kap oit nia rongomie mi namaniung. ⁴⁴ Enga se tamanga, mi kovan bu moromoruo tsak, ma nga ko lalaro vemusurie ken lalaron e tamanga. Vakaek simi tsuoktsuok vakaek eie mi ka kenken ma a kap nga ko mon simi bienengeiv simi tuktuk, simi vunan kap ka tuktuk a mon seie. Sien ta vokokotie ka binit, a tsana ine vemusurie mi sinavien, simi vunan eie mi ka bitbit ma e taman bu binit kokouk. ⁴⁵ Eiekesen, o vokokotie mi tuktuk. Arie mi vunan nga kap vodovodon tuktuk seou! ⁴⁶ Ese senga a oit nia vara tuktuk nge iou va o suvu sinavei tsak? Sien va o vokokotie mi tuktuk, surie misa nga ta kap vodovodon tuktuk seou? ⁴⁷ Eie ese se Raban, a rorong si ken sar nama e Raban. Ma enga nga kap rorong sien, simi vunan enga a kap va enga se Raban.”

E Iesu ma e Abaraam

⁴⁸ Bu Iuda gi nga kuil nama nge oeng sien, “Vasa, a kap duis va gei ta pevien va evoi mi

kangi Samaria ma mi tsaka moromoruo a te tsegerie no?”

⁴⁹ E Iesu a nga kuil nama, “O kap suvuon ka tsaka moromoruo. Eiekesen o mangaran e Tamoung, ma enga nga mugumitsa iou. ⁵⁰ O kap nesie ka kepineits nia tienenge iou keseung. Eiekesen mi Ka ese ta nesie ine mi tietienengei a mon. Ma eie ta vuor. ⁵¹ O oeng tuktuk senga. Eie ese ta vemuusurie mi namaniung ta kap ba maet.”

⁵² Ma bu Iuda gi nga oeng sien, “Ine gei te telekiran va e suvuon mi tsaka moromoruo! E Abaraam a te nga maet, ma bu propet buer. Eiekesen evoi e pevien va sien va ka mei ta vemuusurie mi namani, eie ta kap ba maet. ⁵³ Nge kia va evoi e tsirroup rio e Abaraam e tamagei ese ta nga maet? Ma bu propet buer gi te nga maet. Nge kia va evoi ese?”

⁵⁴ E Iesu a nga kuil nama, “Sien va o ta tienenge iou keseung, mong matvinavaso eie mi kepineits tuvuon. E Tamoung ese nga ta ko pevien va manga Raban, a tienenge iou. ⁵⁵ Nga kap ngas telekiran, eiekesen eou mo o telekiran. Sien va o ta pevien va o kap telekiran, o ta tsorubeit mi ka bitbit mala nga. Eiekesen o telekiran Eie nge vemuusurie mi Namanien. ⁵⁶ E tamanga e Abaraam a nga res sien ta nga vodon va ta nga dengarie kong rangi bineit. A nga dengarie ma a nga res.”

⁵⁷ Io, bu Iuda gi nga oeng sien, “A kap ngas sinangavur napaririem ke sar avareit ma e te nga pare e Abaraam?”

⁵⁸ E Iesu a nga kuil nama, “O oeng tuktuk senga. I muan gi ta nga kava e Abaraam, Eou

o mon!" ⁵⁹ Io, gi nga tsuok vout nia tomerie, eiekesen e Iesu a nga ku menen nge sorvekenan mi Vona rengeir leong.

9

Mi ka ta nga kael ngas te si ken kienakav

¹ Sien e Iesu tate nga vor ve visveis, a nga pare mi ka ta nga kael ngas te sien gi ta nga kava. ² Ken sar madar tovtov gi nga vereie, "Vavvasengei, se ese ken sinavei tsokor va ine mi ka ta nga kael ngas te si ken kienakav? Ken sinavei tsokor eie kesen o, keguor sinavei tsokor e kinan ma e taman?"

³ E Iesu a nga kuil nama, "A kap va a vunan simi sinavei tsokor se kinan o, se taman o, seie kesen. Eiekesen ine a nga tsorubeit, terengien va ken tsientsang e Raban ta mang so tsorubeit vasvas seie. ⁴ Giet ta ngas tsana ken tsientsang eie ese ta nga tura iou sien ta ngas sisiat. Mi kati ta ra nemei va ka mei ta kap ba oit nia tsatsang. ⁵ Sien o ta ngas mon simi mangmagoso enaenamon, eou man Berber mi mangmagoso enaenamon."

⁶ I muir sien ta nga vokokotie ine, e Iesu a nga kinouts simi pier ma a nga lakie mi kinouts meie ngan mi pier, ma a nga poro nge mirie ngan ba katsomatan ine mi kael. ⁷ Ma a nga oeng sien, "Veis nge ra suruvie ba katsomata simi matada i Siloam (Man vuevue ine mi as, va 'Turan')." Io, ine mi kael a nga ra suruvie ba katsomatan ma a nga oit nia dedeng nge muerengei.

⁸ Bu palapalan ma mi kulou gi ta nga ko dengarie muomuo ta nga ko vor nono kepineits,

gi nga virei, “Ine kap va arie eie mo mi ka ta nga ko mogos nge vor nono kepineits?” ⁹ Bu mei mene gi nga pevien, “Arie eie mo.”

Eiekesen bu mei mene gi nga pevien, “A kap, kap va eie. A mat malan mo ian mi kael.”

Eiekesen ine mi ka ta be nga kael a nga tsue nge pevien, “Arie eou be mo ian mi ka.”

¹⁰ Ma gi nga vereie, “Vasa e ven ine, ma e nangba dedeng?”

¹¹ A nga kuil nama segie, “Mi ka mi asan e Iesu a nga lakie mi pier meie mi kientsuon nge mirie ngan ba katsomatoung ma a nga tura iou nia ra suruvie simi matada i Siloam. Io, o nga ra suruvie ma o nangba nga oit nia dedeng.”

¹² Gi nga vereie, “Ivangan eie?”

Ma a nga kuil nama, “O kap telekiran.”

Bu Parisaio gi nga virei petise surie mi vavato

¹³ Ma gi nga kerie ine mi ka ta be nga kael muomuo rakot sibu Parisaio. ¹⁴ Mi ra e Iesu ta nga tsana ine mi pier nge vakalaie ine mi kael arie mi Rangi Minaes. ¹⁵ Ma bu Parisaio gi nga vereie te buer vasa a nangba nga oit nia dedeng ven. Ma a nga oeng segie, “A nga poro bu pier nge terie siba katsomatoung ma o nga ra suruvie ma ine o nangba oit nia dedeng.”

¹⁶ Io, bu mei mene segie bu Parisaio, gi nga pevien, “Mi ka ine, kap va eie kuvu se Raban simi vunan a kap mangaran man vinuor mi Rangi Minaes.”

Eiekesen bu mei mene segie gi nga pevien, “Vasa ta ven va ka mei tsokor ta tsana bu suada totourlekier ni vovokudier malan ine?” Samo mi vinekopot a nga mon i kotubugie.

17 Ma bu Parisaio gi te buer nga vereie ine mi kael, “Vasa e ta pevien ngan ine mi ka sien a tsang vakalaie ba katsomata?”

Ma a nga kuil nama, “Eie mi propet.”

18 Bu muomuo sibu Iuda gi kap ngas nga vodovodon tuktuk va ine mi ka ta nga kael muomuo ma ine a te oit nia dedeng, tuir oit gi nga kukuo e kinan meie e taman, **19** ma gi nga vereie guor, “Ine arie e natungado? Ngado pevien va a nga kael ngas te si ken kienakav. Ma vasa a ven ine a te dedeng?”

20 Io, e taman meie e kinan guor nga kuil nama, “Gor telekiran va eie e natugor. Ma gor telekiran va e kinan ta nga kava a te nga kael. **21** Eiekessen gor kap telekiran vasa a ven ma ine a te oit nia dedeng. Ma gor kap telekiran va ese a tsang vakalaie ine ba katsomatan. Nga ta vereie eie. A te leong oit, ma a oit nia kuil nama eie kesen!”

22 E kinan meie e taman guor nga pevien ne simi vunan guor nga motovan bu muomuo sibu Iuda. Gi te nga kubutsie mi nama nge sunurie va eie ese ta vakokoit katsep ngan va e Iesu eie mi Messia, gi ta matokeran si kegi vona rengeir.

23 Arie mi vunan e taman meie e kinan guor nga vakokoit ven ne, “A te komois oit. Nga vereie.”

24 Mi keipkepide ra ta vuluo ngan gi nga kukuo ine mi ka ta be nga kael muomuo nge oeng sien, “Pengan mi tuktuk i matan e Raban. Gei telekiran va ine mi ka eie mi ka tsokor.”

25 Ine mi ka a nga kuil nama, “O kap telekiran va eie mi ka tsokor o, kap. Mi kepineits kes mo o telekiran, muomuo o nga kael, eiekessen ine o te dedeng!”

²⁶ Io, gi nga vereie, “Mi sana ven a te tsana sevoi? Vasa a tsang vakalaie venengan ba katsomata?”

²⁷ A nga kuil nama, “O te muna pengan senga. Ma nga kap rorong. Surie misa nga ta lalaro rongomie te buer? Tavakier enga buer nga lalaro tsorubeit ken sar madar tovtov, nge?”

²⁸ Ma gi nga oeng vatsakatie nge pevien, “Arie evoi ken madar tovtov! Eiekesen egei ken sar madar tovtov e Moses! ²⁹ Gei telekiran va e Raban a nga vakokoit se Moses, eiekesen gei kap telekiran ivie ine mi ka a kuvu en!”

³⁰ Ma ine mi ka a nga kuil nama, “Ine mi kepineits a kekineits. Nga kap telekiran ivie a kuvu en, eiekesen a tsang vakalaie ba katsomatoung! ³¹ Giet telekiran va e Raban a kap ko rorong si ka mei tsokor. A ko rorong mo sibu mei gi ta mangaran nge tsana misa ta lalaron va gi ta tsana. ³² Vakaek si man tsuoktsuok vakaek ine mi mangmagoso enaenamon, kap ka mei giet nga rongomie va a nga tsang vakalaie ka kael ta nga kael ngas te sien gi ta nga kava. ³³ Sien va e Raban a kap nga turan ine mi ka, va a kap oit nia tsana ka kepineits.”

³⁴ Gi nga kuil nama sien, “Gi nga kava no simi sinavei tsokor. Ma e lalaro vavasengei segei?” Io, gi nga matokeran simi vona rengeir.

Mi kael simi moromoru

³⁵ Sien e Iesu ta nga rongomie va gi nga kareir vorotsoruo ine mi ka, a nga vorotan nge vereie, “E vodovodon tuktuk se Natuon mi Ka?”

³⁶ Ma ine mi ka a nga kuil nama, “Mi Nguts. Eie ese? Pengan seou, terengien o ta mang vodovodon tuktuk sien.”

³⁷ E Iesu a nga oeng sien, “E te pare, ma arie eie ine, e te vakokoit meie.”

³⁸ Ma ine mi ka a nga pevien, “Mi Nguts, o vodovodon tuktuk!” Ma a nga rangarie e Iesu.

³⁹ E Iesu a nga pevien, “O nga nemei ine simi mangmagoso enaenamon nia vuor, terengien va egie ese gi ta kael, gi ta mang dedeng, ma egie ese gi ta dedeng, gi ta mang kael.”

⁴⁰ Ma bu Parisaio gi ta nga mon meie guor, gi nga rongomie ine ma gi nga vereie, “Vasa, egei buer gei kael?”

⁴¹ E Iesu a nga kuil nama, “Sien va nga nga kael, va nga kap suvu sinavei tsokor. Eiekesen sien nga pevien, ‘Gei oit nia dedeng,’ kenga sar sinavei tsokor a ngas mon meie nga.”

10

Mi ka nennei sipsip ma ken sar sipsip

¹ E Iesu a te buer nga pevien, “O oeng tuktuk senga, eie ese ta kap rubukien ka simi rumrubukien simi oiroir sibu sipsip eiekesen ta derak kitip nge rubukien, eie mi ka puerpuer ma mi ka kenken. ² Eiekesen eie ese ta rubukien ka simi rumrubukien, eie mi ka nennei sipsip. ³ Io, mi ka nennei simi rumrubukien ta tsitsivarun mi ka nennei sipsip, ma bu sipsip gi rong kielala mi inan. Eie a ko vuotongie bu asagie bu sipsip keskes, ma a ko muonge gie rovotsour i marar. ⁴ Sien va ta kir terie ken sar sipsip kokouk i marar, ta veis muonge gie. Ma bu sipsip

gi vemusurie simi vunan gi telekiran mi inan.

⁵ Eiekesen gi ta kap vemusurie ka mat tso. Sien va ka mat tso va ta kukuo gie, bu sipsip gi ta vi ngan, simi vunan gi kap telekiran mi inan mi mat tso." ⁶ E Iesu a nga vokokotie ine mi nama puppuo segie, eiekesen gi kap nga telekiran mi vunan ine mi nama ta nga vokokotie segie.

⁷ Io, e Iesu a nga oeng te buer segie, "O oeng tuktuk senga, eou mi rumrubukien nian bu sipsip. ⁸ Egie kokouk ese gi ta muo seou, egie bu ka puerpuer ma bu ka kenken. Eiekesen bu sipsip gi kap nga rongomie bu inagie. ⁹ Eou mi rumrubukien. Sien va ka mei ta rubukien ka en seou, eie ta suvuon mi vavato ma eie ta rubukien rovotsour ma ta vorotan mi minous. ¹⁰ Mi ka puerpuer a nemei mo nia me puer nge ken nge tsang vatsakatie gie. Eiekesen eou, o nemei, terengien va gi ta mang suvuon mi tino, io, gi ta suvuon mi tino ian ta vousvous.

¹¹ "Eou mi banga ka nennei sipsip. Mi banga ka nennei sipsip a ko terie ken tino surie ken sar sipsip. ¹² Eie ese ta tsatsang suri lakep, a kap va eie mi ka nennei sipsip ian ta taman bu sipsip. Sien va eie ta pare ka kopuen tso va ta nemei, ta sorvekenan bu sipsip nge vi. Ma mi kopuen tso ta me keda bu sipsip nge kareir vonuvie gie. ¹³ Ine mi ka ta vi, simi vunan eie a tsatsang suri lakep mo, ma a kap vodon puputungie gie bu sipsip.

¹⁴ "Eou mi banga ka nennei sipsip. O telekiran kong sar sipsip, ma kong sar sipsip gi telekira iou, ¹⁵ malan mi Tam a telekira iou ma o telekiran mi Tam. Ma o terie kong tino surie bu sipsip. ¹⁶ O suvuon buer bu sipsip mene, ma egie a kap va

egie kovuni ine simi oiroir. O ta ngas kir nemei
nge gie buer. Ma gi ta rongomie mi inoung, ma
mi gargar sipsip ta kes mo ma mi ka nennei
ta kes mo. ¹⁷ Mi Tam a tovie iou, simi vunan
eou o ta terie kong tino surie va o ta mang por
muerngan te buer. ¹⁸ A kap ka mei ta por rivie
kong tino, eiekesen o terie kong tino vemusurie
kong lalaron. Ma o suvuon mi duis nia terie, ma
o suvuon mi duis nia por muerngan te buer. Ine
arie e Tamoung a nga pevien va o ta ngas tsana
malan.”

¹⁹ Mi vinekopot a nga tsorubeit i kotubuon bu
Iuda surie ine bu nama. ²⁰ Palan segie gi nga
pevien, “Mi tsaka moromoruo a te tsegerie, ma
eie a te be. Surie misa nga ta rorong sien?”

²¹ Bu mei mene gi nga pevien, “Ine kap va bu
namanien mi ka ese ta suvu tsaka moromoruo.
Mi tsaka moromoruo a kap oit nia vakalaie ka
kael, va gerek?”

Bu Iuda gi kap nga vodovodon tuktuk

²² Io, si man vura mi tinuong, mi Nginou
nia barabaramatan mi Vatavatamse simi Vona
rengeir leong i Ierusalem a te nga beit. ²³ E Iesu a
nga veis i mararan mi Vona rengeir leong si ken
korot porpor mour e Solomon. ²⁴ Ma bu muomuo
sibu Iuda gi nga me viririsie ma gi nga vereie,
“Vasa ta be potaram ven te va gei ta mon ngan
ine mi vienviendon basbaslieng? Sien va evoi mi
Messia, penge vakatsepa segei.”

²⁵ Ma e Iesu a nga kuil nama segie, “O te
pengan senga, ma nga kap vodovodon tuktuk.
Bu tsientsang o ta tsana simi asan e Tamoung,
ine a vavatei katsep ngan senga va eou ese.

²⁶ Eiekesen enga nga kap vodovodon tuktuk seou, simi vunan enga kap va kong sar sipsip. ²⁷ Kong sar sipsip gi rongomie mi inoung, ma o telekira gie, ma gi vemusurie iou. ²⁸ Ma o terie mi tino rovoriu segie, ma gi ta kap ba tsereiv. Ma a kap ka mei ta rou tsana gie i rimoung. ²⁹ E Tamoung ese ta nga terie gie seou, a tsiroup sibu mei kokouk. Io, a kap ka mei ta rou tsana gie i napariman e Tamoung. ³⁰ Eou meie ngan e Tamoung, gor kes mo.”

³¹ Bu Iuda gi nga tsuokopie bu vunavout te buer nia tomerie. ³² Ma e Iesu a nga oeng segie, “O te nga vasangan senga palan bu banga tsientsang kuvu se Tamoung. Ma surie mi sana kepineits, nga lalaro tomerie iou?”

³³ Bu Iuda gi nga kuil nama sien, “Surie mi banga tsientsang, gei ta kap tomerie no. Eiekesen surie mo mi namani oeng balapoik rakot se Raban. Evoi mi ka tuvuon mo ma e pevien va evoi e Raban.”

³⁴ Io, e Iesu a nga kuil nama segie, “Mi vinavataor a mon simi Vinuor senga va e Raban a nga pevien, ‘Enga bu raban.’ ³⁵ E Raban a nga vuotongie egie ese gi ta nga suvuon mi namanien e Raban va egie bu raban. Ma mi namanien mi Pakpak Leong a kap vuris. ³⁶ Io, mi Tam a nga vokunie iou nge tura iou nemei ine simi mangmagoso enaenamon. O nga pevien, ‘Eou e Natuon e Raban?’ Ma surie misa nga ta pevien va o te oeng balapoik ngan e Raban? ³⁷ Sien va o ta kap tsana ken tsientsang e Tamoung, kian va nga ta vodovodon tuktuk seou. ³⁸ Misasien

enga nga ta kap vodovodon tuktuk seou, sien va o ta tsana bu tsientsang se Tamoung, nga ta ngas vodovodon tuktuk sibu tsientsang o ta tsana, terengien nga ta mang telekiran nge katsep va mi Tam a tino seou, ma eou o tino simi Tam.”
39 Io, gi nga konon nia rakopie te buer, eiekesen a nga evisie gie nge veis.

40 Ma e Iesu a te buer nga rakot nge ra tsourarak simi da i Ioridan. Ma a nga so beit ian simi enamon e Ioanes ta nga muna tsana mi sinusuruiv en ma a nga mon ian en. **41** Ma palan mi kulou gi nga nemei sien nge pevien, “E Ioanes a kap nga tsana ka totourlekier ni vovokudier, eiekesen ken sar vinakokoit kokouk e Ioanes surie ine mi ka, a tuktuk.” **42** Io, palan bu mei gi nga vodovodon tuktuk sien ian en.

11

Ken miensei e Lasaro

1 Mi ka, mi asan e Lasaro, a nga morouk. Eie kuvu i Betani, mi enamon se Maria meie e Mata, eguor ba baser kasien vevien. **2** Ine e Maria eie e vevinen e Lasaro ian ta nga morouk. Arie eie mi vevien ese ta nga soan mi da sosong simi Nguts nge dou vopura ba kamen ngan mi vuruvuru kovan. **3** Io, ine ba baser kasien vevien guor nga vuruve nama beit se Iesu nge pevien, “Mi Nguts, mi mei ese e ta ko tovie, eie a morouk.”

4 Sien e Iesu ta nga rongomie ine, a nga pevien, “Ine man mienarouk e Lasaro ta kap voto ngan mi miensei, eiekesen ine nian man matvinavaso e Raban, terengien man matvinavaso e Natuon e Raban ta mang tsorubeit vasvas surie ine.” **5** E

Iesu a nga tovie beitsak e Mata meie e kasien vevien ma e Lasaro. ⁶ Eiekesen sien ta nga rongomie va e Lasaro a nga morouk, a nga mon ba ra luo te buer ivie ta nga mon en.

⁷ Ma i murien ne, a nga oeng si ken sar madar tovtov, “Giet ta buer muerengei rakot i Judea.”

⁸ Bu madar tovtov gi nga pevien, “Vavvasengei, siba ra die mo bu Iuda gi nga lalaro tomerie nge vont. Ma ine e lalaro muer rakot en te buer?”

⁹ E Iesu a nga kuil nama, “Vasa, a kap sinangavur kes ma luo bu aua nian mi taparang i aron mi ra? Eie ese ta veis simi taparang ta kap tsuobakan, simi vunan a dedeng ngan man berber ine mi mangmagoso enaenamon.

¹⁰ Eiekesen eie ese ta veis simi ngingi ta tsuobakan, simi vunan eie a kap suvu berber.”

¹¹ I murien ta nga pevien ne, a nga oeng segie, “E palapalagiet e Lasaro a te muang, eiekesen o ta rakot nge vapada.”

¹² Samo ken sar madar tovtov gi nga kuil nama, “Mi Nguts, sien va eie a muang mo, eie ta buer kalei.” ¹³ E Iesu a nga vakvakokoit surie ken miensei, eiekesen ken sar madar tovtov gi si nga vodon va a nga vakokoit surie mi minuang tuktuk.

¹⁴ Io, a nga oeng katsep segie, “E Lasaro a te mesei. ¹⁵ Ma surie nga, o res sien o kap nga mon i babaren, terengien va nga ta mang vodovodon tuktuk. Eiekesen giet ta ngas rakot sien.”

¹⁶ Io, e Tomas (gi vuotongie ngan e Didimas) a nga oeng sibu madar tovtov ka ie, “Egiet buer giet ta ra, va giet ta mang ra mesei meie.”

E Iesu a nga vamada ba baser kasien vevien

¹⁷ Si ken bineit e Iesu i Betani, a nga so vorotan va e Lasaro a te nga mon i aron mi monmon ba ra voveit. ¹⁸ I Betani a kap pek vekenan i Ierusalem, a oit mo ba kilomita tour. ¹⁹ Ma palan bu Iuda gi te nga nemei se Mata ma e Maria nia vamada guor surie ken miensei e vevineung. ²⁰ Sien e Mata tate nga rongovan va e Iesu a te nga nemei, a nga veis nia ra suoeie, eiekesen e Maria a nga mon simi vonuo.

²¹ E Mata a nga pevien se Iesu, “Mi Nguts, sien va e nga mon en ne, va e vevineung a kap nga mesei. ²² Eiekesen o telekiran va misasien nevere, e Raban ta terie sevoi mi sana kepineits e ta nongie ngan.”

²³ E Iesu a nga oeng sien, “E vevine ta to muerengei.”

²⁴ E Mata a nga kuil nama, “O telekiran va eie ta to muerengei simi tino mumuerengei simi ra vekvekitip.”

²⁵ E Iesu a nga oeng sien, “Eou mi tino mumuerengei ma mi tino. Eie ese ta vodovodon tuktuk seou, ta tino, misasien ta mesei. ²⁶ Ma eie ese ta tino ma a vodovodon tuktuk seou, ta kap ba mesei. Vasa, e vodovodon tuktuk sien ine?”

²⁷ E Mata a nga oeng sien, “Io, mi Nguts. O vodovodon tuktuk va evoi mi Messia, e Natuon e Raban, ese gi ta nga pevien va ta nga nemei simi mangmagoso enaenamon.”

²⁸ Ma i murien e Mata ta nga pevien ne, a nga muer nge ra kukuo e Maria e kasien vevien nge vemisir sien nge pevien, “E Vavvasengei te ine, ma a virei nge no.” ²⁹ Sien e Maria ta nga

rongomie ine, a nga tamtuir lalapus ma a nga rakot se Iesu. ³⁰ Io, e Iesu a kap ngas nga beit simi enamon, eiekesen a ngas nga mon simi korot ivie e Mata ta nga suoeie en. ³¹ Bu Iuda gi nga mon meie e Maria simi vonuo nia vamada, ma sien gi ta nga dengarie ta nga tamtuir lalapus nge veis, gi nga vemusurie, simi vunan gi si nga vodon va ta nga rakot simi monmon nia ra ta.

³² Sien e Maria ta nga so beit simi korot ivie e Iesu ta nga mon en nge dengarie, a nga tsibour mutur i matan ma a nga pevien, “Mi Nguts, sien va e te nga mon en ne, va e vevineung a kap nga mesei.”

³³ Sien e Iesu ta nga pare e Maria ta nga ta, ma bu Iuda gi ta nga nemei meie buer gi ta nga ta, a nga kitip mi aron ma a nga aor tsak, ³⁴ ma a nga virei, “Ivie nga te vuturungie en?”

Gi nga kuil nama, “Mi Nguts. Nemei nge me pare.”

³⁵ E Iesu a nga ta.

³⁶ Ma bu Iuda gi nga pevien, “Pare! Ken tentoiv rakot se Lasaro a leong beitsak!”

³⁷ Eiekesen bu mei segie gi nga pevien, “Eie a nga vakalaie mi kael. Surie misa a kap nga oit buer nia tuir karie ine mi ka simi miensei?”

E Iesu a nga vatoa e Lasaro simi miensei

³⁸ Io, e Iesu a ngas nga kitip mi aron ma a nga rakot simi monmon. Ine mi tetteir mi rie ma mi vunavout a nga bontie man rumrubukien. ³⁹ A nga pevien, “Nga tsang rivie ine mi vunavout.”

Eiekesen e Mata, e vevinen ine mi ka mesei, a nga pevien, “Mi Nguts, malan te ine, tate sien

tsak simi vunan a te voeit ba ra karie ta nga mesei sien.”

⁴⁰ Samo e Iesu a nga oeng sien, “Vasa, o kap ngas pengan sevoi va sien va e ta vodovodon tuktuk, e ta dengarie man matvinavaso e Raban?”

⁴¹ Io, gi nga vuvuil rivie mi vunavout. Samo e Iesu a nga dedeng kien i kur ma a nga pevien, “Tama, o vuot kalei sevoi va e te rongomie iou. ⁴² O telekiran va e ko munu rorong seou, eikesen o pevien ne surie ine mi kulou gi ta tuir en ne, va gi ta mang vodovodon tuktuk va evoi e nga tura iou.”

⁴³ Ma sien tate nga pevien ne, e Iesu a nga koup leong nge pevien, “Lasaro! Rovotsour!” ⁴⁴ Ma samo e Lasaro a nga rovotsour. Gi nga pipitsie nge kato lavlav puneits vakaek siba kamen oit siba riman, ma mi kato lavlav mene i matan.

E Iesu a nga oeng segie, “Nga ruobatie bu kato lavlav sien ma nga tsupuk rivie va ta veis.”

*Mi roevroev nia kenyamate e Iesu
(Mataio 26:1-5; Marko 14:1,2; Luka 22:1,2)*

⁴⁵ Io, palan bu Iuda ese gi ta nga me iro e Maria, ma gi tate nga pare misa e Iesu ta nga tsana, gi nga vodovodon tuktuk sien. ⁴⁶ Eikesen bu mei segie gi nga rakot sibu Parisaio ma gi nga ra potsukie segie misa e Iesu ta nga tsana. ⁴⁷ Io, bu prist leong ma bu Parisaio gi nga kukuo mi mienagos meie mi Sanedrin bu muomuo nia vuor.

Ma gi nga pevien, “Misa ine giet tsana? Ine mi ka a te tsana palan bu totourlekier ni vovokudier.

⁴⁸ Sien va giet ta vodon sasavoir ngan, bu mei kokouk gi tate vodovodon tuktuk sien, ma bu

Roma gi ta nemei ma gi ta me por tsana kegiet
Vona rengeir leong ma kegiet vuna enamon.”

⁴⁹ Samo mi meinmenigie, mi asan e Kaiapas ese ta nga kovan bu prist ian simi avareit, a nga pevien, “Nga kap telekiran ka kepineits tuktuk!

⁵⁰ Nga kap katsep va a kalei beitsak va ka ka kes ta mesei surie mi kulou eikesen a kap kalei va kegiet vuna enamon kokouk ta tsereiv.”

⁵¹ Eie a kap nga vokokotie ine si ken vienviendon eie kesen, eikesen surie eie a nga kovan bu prist ian simi avareit, a nga peterie va e Iesu ta nga mesei surie kegi vuna enamon bu Iuda.

⁵² Ine mi nama peteteir a kap va surie mo kegi vuna enamon i Iudea eikesen surie buer bu natuon e Raban gi ta mon sibu korot mene simi mangmagoso enaenamon, nia teie kakaku gie va gi ta kes. ⁵³ Io, vakaek ian simi ra gi nga vakaek nge roev nian e Iesu.

⁵⁴ Io, surie ine, e Iesu a kap ba buer nga veisveis i matan mi lobaram i kotubuon bu Iuda. Eikesen a nga veis nge ra mon simi taon i Epraem vatvatta mi beir, ivie a nga mon en meie ken sar madar tovtov.

⁵⁵ Sien tate nga vatvatta mi Nginu Pasova sibu Iuda, palan mi kulou gi nga veis kien vekenan bu enamon gi ta nga ko mon en rakot i Ierusalem nia vara melemelen nge gie i muan mi Nginu Pasova.

⁵⁶ Io, gi nga vor ve nesienesie e Iesu, ma sien gi ta nga so tuir i mararan mi Vona rengeir leong gi nga vevirei nge gie, “Vasa nga vodon ven? Eie ta kap nemei ine simi Nginou?” ⁵⁷ Eikesen bu prist leong meie bu Parisaio gi nga terie mi nama va sien va ka mei va ta nga vorotan ivie e Iesu ta

mon en, eie ta ngas me vateie gie surie va gi ta mang nga ra rakopie.

12

E Maria a nga soan mi da sosong se Iesu i Betani

¹ Bu ra mi napaririem potsu kes a ngas nga mon i muan mi Nginu Pasova, io, e Iesu a nga beit i Betani ivie e Lasaro ta nga ko mon en, eie ian mi ka e Iesu ta nga vatoa simi miensei. ² A te nga reivreiv ma gi nga tutu nian e Iesu ian en. E Mata a nga tsitsik ma e Lasaro a nga mon meie gie gi ta nga mogos viririsie mi tsur ngongou meie e Iesu. ³ Samo e Maria a nga por nemei ngan mi koip da sosong ian gi ta nga tsana ngan mi dangien mi nat matan kesen. Man voirvoir a nga vaen beitsak. Io, a nga soan siba kamen e Iesu ma a nga dou vopura ngan mi vurvuvuru kovan. Ma mi aron mi vonuo a nga vous ngan mi siesienan ian mi da sosong.

⁴ Eikesen e Iudas Iskariot, mi meinmenien ken sar madar tovtov e Iesu, ian i muir va ta nga so roev terie e Iesu, a nga pevien, ⁵ “Surie misa giet ta kap nga verikulie ine mi da sosong ngan mi lakep nge terie sibu sinaortsak? Ine man voirvoir a oit ba sinangavur tour koboit (300) bu lakep denari.” ⁶ A nga pevien ne simi vunan eie mi ka puerpuer, a kap va eie a nga tovie bu sinaortsak. Eie man ka nennei mi puol lakep, ma a nga ko poro bu lakep mene ken eie kesen.

12:5 denari - mi namani Grik ma man putu ine mi lakep a oit man voirvoir ka mei ta tsatsang simi ra kes.

⁷ E Iesu a nga kuil nama, “Nga tsupuk rivie ine mi vevien. A te tsana ine nia rorrois ngan kong mintur simi monmon. ⁸ Bu sinaortsak gi ta mon meie nga sibu ra, eiekesen o ta kap mon meie nga sibu ra.”

⁹ Mi bineit leong sibu Iuda gi nga vakierngie va e Iesu a nga mon ian en. Ma gi nga nemei nia pare e Iesu ma buer e Lasaro ian e Iesu ta nga vatoa simi miensei. ¹⁰ Eiekesen bu prist leong gi nga roev nia kenvamate e Lasaro buer, ¹¹ simi vunan palan bu Iuda gi nga murien veie gie ma gi nga vodovodon tuktuk se Iesu surie mi sana ta nga tsorubeit se Lasaro.

E Iesu a nga rubukien i Ierusalem malan mi kovakova ka leong

(Mataio 21:1-11; Marko 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Simi ra vemusurie, mi bineit leong ian gi ta nga nemei simi Nginu Pasova, gi nga rongovan e Iesu va ta nga veis nemei i Ierusalem. ¹³ Ma gi nga poro bu pakapaka bebei nge ra suoeie, ma gi nga vakaek nge koupkoup,

“Osana!

E Raban ta vatamase eie ese ta nemei ngan mi asan mi Nguts!

E Raban ta vatamase mi kovakova ka leong sibu Israel!”

12:13 Osana - mi namani Iburu ma man vuevue va “Vatoa ine.”

12:13 PSA 118:25,26

14 E Iesu a nga vorotan mi natu dongki ma a nga ka i popon, malan mo mi Pakpak Leong ta pevien,

15 “Kian va e ta motou, e Natuon vevien i Sion!
Dengarie, ma kovakova ka leong a nemei,
a kesie mi natu dongki.”

16 Vourvour, ken sar madar tovtov gi kap nga katsep surie ine bu kepineits kokouk. Eiekesen i murien e Iesu ta nga suvuon man matvinavaso, gi nangba nga katsep va ine mi vinavataor simi Pakpak Leong a nga vakokoit surie e Iesu, ma buer va ine bu kepineits a nga tsorubeit tuktuk seie.

17 Io, mi kulou ian gi ta nga mon meie eie sien ta nga kukuo e Lasaro simi monmon nge vatoa e Lasaro simi miensei, gi nga vor ve poutspouts ngan missa ta nga tsorubeit. **18** Palan mi kulou gi nga ra suoeie e Iesu, simi vunan gi te nga rongomie va a nga tsana ine mi totourlekier ni vovokudier. **19** Io, bu Parisaio gi nga vevuor i kotubugie, “Pare, giet ta kap tsang vaotie te ka kepineits. Pare, mi mangmagoso enaenamon kokouk gi te vemusurie eie!”

E Iesu a nga peterie ken miensei

20 Kavo mei segie bu Grik gi nga nomeie egie ese gi ta nga rakot i Ierusalem nia ra rengeir ine simi Nginu Pasova. **21** gi nga ra vorotan e Pilipo kovuni i Betsaida simi enamon leong i Galili, ma gi nga vereie, “Ka leong, gei lalaro pare e Iesu.”

22 E Pilipo a nga ra pengan se Andre. Io, e Andre meie e Pilipo guor nga ra pengan se Iesu.

23 E Iesu a nga kuil nama, “Mi keipkepide ra a te beit va e Natuon mi Ka ta suvuon man matvinavaso. **24** O oeng tuktuk senga, sien va ka pidepide wit ta kap kor simi kaber nge mesei, ta mon mi pei kes mo. Eiekesen sien va ta mesei, ta vua ngan palan bu vuovuo. **25** Eie ese ta tovie ken tino, ta votsorovie, ma eie ese ta karto ken tino ine simi kaber, ta suvuon mi tino rovoriu. **26** Eie ese ta tsatsang seou ta ngas vemusurie iou, ma ivie o ta mon en, kong petspets buer ta mon meie iou en. Mi Tam ta tienengan mi mei ese ta tsatsang seou.

27 “Ma ine mi aroung a moungmoung. Ma vasa o ta pevien? O ta pevien, ‘Tama, vatoa iou ian simi keipkepide ra?’ A kap, ine arie mi vunan o nga nemei va nian ine mi keipkepide ra. **28** Tama, vutuir vasangan man matvinavaso mi asa!”

Samo mi ien a nga pevien kovuni simi rangit, “O te nga vutuir vasangan man matvinavaso, ma o ta vutuir vasangan te buer.” **29** Mi bineit gi ta nga mon ian en nge rongomie ine, gi nga pevien va mi tengteng. Ma bu mei mene gi nga pevien va mi angelo a nga vakokoit sien.

30 Ma e Iesu a nga pevien, “Ine mi ien a beit nian manga kalekalei, ma kap va nioung.

31 Mi keipkepide ra va e Raban ta viertan mi mangmagoso enaenamon a te beit, ma tate kareir rivie man ka leong ine mi mangmagoso enaenamon. **32** Eiekesen, simi ra va gi ta tsuok terie iou i kur simi koitskoits, o ta teie mi kulou kokouk nemei seou.” **33** A nga pevien ne nia

vasangan segie mi sana suada miensei va ta nga mesei ngan.

³⁴ Mi bineit gi nga kuil nama, “Gei te nga rongomie simi Pakpak Leong va mi Messia ta tino rovoriu, ma vasa e si pevien, ‘E Natuon mi Ka gi ta ngas tsuok terie i kur simi koitskoits?’ Ese ine e Natuon mi Ka?”

³⁵ Io, e Iesu a nga oeng segie, “Mi Berber ta kap mon potaram meie nga. Veis, sien mi Berber ta ngas mon meie nga, terengien va mi ngingi ta kap mang tseiptseiprio nga. Eie ese ta veis simi ngingi a kap telekiran va ivie a rakot en.

³⁶ Nga vodovodon tuktuk ine simi Berber sien ta ngas mon, terengien va nga ta mang tsorubeit bu natuon mi Berber.” E Iesu a te nga vokokotie ine bu kepineits ma a nga sorvekena gie nge kokoi.

Bu Iuda gi kap ngas nga vodovodon tuktuk

³⁷ Misasien e Iesu tate nga tsana ine bu totourlekier ni vovokudier i matagie bu Iuda, gi kap ngas nga vodovodon tuktuk sien. ³⁸ Ine mi kepineits a nga tsorubeit tuktuk nia vara tuktuk ngan mi namanien e Isaia mi prophet ian ta pevien,

“Mi Nguts, ese a te nga vodovodon tuktuk si kegei
sar nama
ma se ese mi Nguts a te nga vasangan mi
ngesengesien?”

³⁹ Eiekesen gi kap nga oit nia vodovodon tuktuk, malan e Isaia ta nga vokokotie buer.

40 “E Raban a te nga vakale bu katsomatagie
     ma a te nga vara papan ngan bu arogie,
     terengien gi ta kap mang oit nia dedeng ngan bu
         katsomatagie,
     ma gi ta kap mang oit nia katsep ngan bu
         arogie,
     nge vodon vuris, ma o ta kap mang vatoa
         gie.”

41 E Isaia a nga vokokotie ine surie e Iesu, simi
     vunan a te nga pare man matvinavaso mi Messia.

42 Palan mi kulou meie bu muomuo sibu Iuda,
     gi nga vodovodon tuktuk se Iesu. Eiekesen gi kap
     nga vasangan kegi sar vodovodon tuktuk simi
     vunan gi nga motou va bu Parisaio gi ta masi nga
     matokera gie si kegi sar vona rengeir. **43** Simi
     vunan gi nga lalaron beitsak mi tietienengei
     kuvu simi ka rio mi tietienengei kuvu se Raban.

44 Ma e Iesu a nga koup pevien, “Eie ese ta
     vodovodon tuktuk seou, eie a kap vodovodon
     tuktuk seou mo, eiekesen simi Ka ese ta nga tura
     iou. **45** Eie ese ta dengarie iou, a pare mi Ka
     ese ta nga tura iou. **46** O nga nemei ine simi
     mangmagoso enaenamon malan va mi Berber,
     terengien va mi kulou kokouk gi ta vodovodon
     tuktuk seou gi ta kap ba mon simi ngingi.

47 “Egie ese gi ta rongomie bu namaniung
     eiekesen gi kap vemusurie gie, o ta kap vuortie
     gie surie, simi vunan o kap nga nemei nia
     votorosie mi mangmagoso enaenamon eiekesen
     o nga nemei nia vatoa mi mangmagoso enaena-
     mon. **48** Eiekesen mi mei a mon nia vuortie egie

ese gi ta purusie iou ma bu namaniung. Mi nama o tate nga vokokotie, arie eie ta vuortie gie simi ra vekvekitip. ⁴⁹ Simi vunan o kap nga vakokoit ngan kong lalaron keseung, eiekesen mi Tam ese ta nga tura iou a nga oeng ngeisngeis seou ngan misa va o ta ngas vokokotie. ⁵⁰ O telekiran va ken nama ngeisngeis arie mi petsuon mi tino rovoriu. Io, misa o ta vokokotie arie mo misa mi Tam tate nga pengan seou nia vokokotie.”

13

E Iesu a nga suruvie bu kamegie ken sar madar tovtov

¹ Mi ra i muan mi rangi Nginu Pasova a nga beit. E Iesu a nga telekiran va mi keipkepide ra a te nga beit va ta sorvekenan ine mi mangmagoso enaenamon nge rakot simi Tam. Ma a nga ko tovie ken kulou gi ta nga mon simi mangmagoso enaenamon, ma a nga tovie gie oit si ken ra vekvekitip.

² Sien e Iesu ma ken sar madar tovtov gi ta nga ngou kokouk, ma mi kovan bu tsaka moromoru a te nga muna terie mi vienviendon i aron e Iudas Iskariot, e natuon e Simon, va ta nga roev terie e Iesu. ³ E Iesu a nga telekiran va mi Tam a nga terie bu kepineits kokouk i riman. Ma buer a nga telekiran va a nga kuvu se Raban ma ta ba muer rakot se Raban. ⁴ Io, a nga tamtuir sorvekenan mi korot nia ngou nge kaor rivie man tsetstseik ka i marar, ma a nga rorosan mi dondou i kinorotuon. ⁵ Samo a nga soan mi da i aron mi utut, ma a nga vakaek nge suruvie bu

kamegie bu madar tovtov nge vopura gie ngan mi dondou ta nga rorosan i kinorotuon.

⁶ Io, a nga nemei se Simon Petro. Ma e Petro a nga oeng sien, “Mi Nguts, vasa, e ta suruvie ba kameung?”

⁷ E Iesu a nga kuil nama sien, “Ine, e kap telekiran misa o tsana, eikesen e ta ba telekiran ba i muir.”

⁸ E Petro a nga pevien, “Kian va e ta suruvie ba kameung!”

Ma e Iesu a nga pevien, “Sien va o ta kap suruvie ba kame, a kap ke ka baitutuir meie iou.”

⁹ E Simon Petro a nga kuil nama sien, “Mi Nguts, kap va ba kameung mo, eikesen suruvie ba rimoung ma mi kovoung buer!”

¹⁰ E Iesu a nga pevien, “Eie ese tate nga sisi, a te tsorubeit melemelen te. Ma a pinat surie mo nia suruvie ba kamen. Enga nga te melemelen, eikesen kap va enga kokouk.” ¹¹ E Iesu a te nga telekiran va ese ta nga roev terie eie. Arie mi vunan a nga pevien, “Kap va enga kokouk nga melemelen.”

¹² Io, sien e Iesu tate nga suruvie bu kamegie, a nga tseik muerngan man tsetstseik ma a nga muerengei rakot si ken mogomogos simi tsur. Ma a nga virei, “Nga telekiran misa o tate tsana senga? ¹³ Nga ko vuotongie iou va eou mi vavvasengei ma mi Nguts, ma a duis simi vunan arie eou. ¹⁴ Eou manga Nguts ma manga vavvasengei. O te suruvie bu kamenga. Enga buer nga ta ngas vesuruiv ngan bu kamenga. ¹⁵ O te vutuir vasangan mi puppuo senga surie va nga ta ngas tsana malan o te tsana senga. ¹⁶ O oeng

tuktuk senga, a kap ka petspets a leong rio man ka leong ma a kap ka ka ni tinuturei a leong rio mi ka ta turan. ¹⁷ Io, nga te telekiran ine, ma mi nires leong ta mon senga sien va nga ta tovtov ngan.

E Iesu a nga peterie va mi mei ta nga roev terie eie
(Mataio 26:20-25; Marko 14:17-21; Luka 22:21-23)

¹⁸ “O kap vakokoit surie nga kokouk. O telekira gie egie ese o ta nga vile gie. Eiekesen mi nama simi Pakpak Leong a pevien ne, ‘Eie ese ta tsutsuok meie iou si mong nginonginou a te murien veie iou.’ Ma ine mi nama ta ngas tsorubeit tuktuk.

¹⁹ “O pengan senga ine i muan va ta tsorubeit, terengien va nga ta mang vodovodon tuktuk va eou mi Messia sien va ine ta tsorubeit. ²⁰ O oeng tuktuk senga, eie ese ta suguo ka mei o ta turan, a suguo iou, ma eie ese ta suguo iou a suguo mi Ka ta nga tura iou.”

²¹ Sien e Iesu tate nga pevien ne, a nga aor tsak ma a nga vavatei katsep nge pevien, “O oeng tuktuk senga, mi mei kes senga ta roev terie iou simi matakorot.”

²² Bu madar tovtov gi nga vevededeng nge gie keskes, ma gi nga sesebetei va a nga oeng terie se ese ine mi nama. ²³ Mi meinmenien bu madar tovtov eie ese mi aten e Iesu, a nga mogos i babaren. ²⁴ E Simon Petro a nga teik mat rakot sien nge pengan, “Vereie, a pengan ese?”

25 Samo a nga vevedikeir se Iesu nge vereie, “Mi Nguts, ese ian?”

26 E Iesu a nga kuil nama, “O ta tsonga mi pokotsoik i aron mi koi ngongou ma o ta terie sien, arie eie mi ka.” Samo a nga poro mi pokotsoik nge tsonga ma a nga terie se Iudas, e natuon e Simon Iskariot. **27** Ian ngas te, sien e Iudas ta nga poro mi tsoik, e Satan a nga rubukien sien.

E Iesu a nga pevien sien, “Lalapus nge tsana mi sana e ta visi tsana!” **28** Eiekesen kap ka mei segie gi ta nga mogos viririsie mi tsur ngongou a nga katsep simi sana mi vunan e Iesu ta nga vokokotie ine rakot sien. **29** E Iudas a nga ko naneie mi puol lakep. Ma surie ine, bu mei segie bu madar tovtov gi si nga vodon va e Iesu a nga oeng sien va ta nga rakot nge vorie misa gi ta nga pinat ngan simi nginou, o, va ta nga ra terie kavo kepineits sibu sinaortsak. **30** I muir sien e Iudas ta nga poro ine mi pokotsoik, a nga rovotsour ian ngas te. Ma a te nga kati.

E Iesu a nga peterie va e Petro ta nga vamoie eie

31 Io, sien e Iudas tate nga rovotsour, e Iesu a nga pevien, “Ine, man matvinavaso e Natuon mi Ka ta tsorubeit vasvas, ma man matvinavaso e Raban ta tsorubeit vasvas surie Eie. **32** Sien va man matvinavaso e Raban ta tsorubeit vasvas surie Eie, e Raban buer ta vutuir vasangan man matvinavaso e Natuon mi Ka ian ngas te.

33 “Bu natung, o ta kap mon potaram meie nga. Nga ta ba nesie iou. Ma ine o pengan senga buer misa o tate nga pengan sibu muomuo sibu Iuda; nga kap oit nia beit simi korot o ta rakot en.

³⁴ “Io, mi vuna vinuor vour o ta terie senga va nga ta ngas totoiv ververkis. Nga ta ngas totoiv ververkis malan o ta nga tovie nga. ³⁵ Sien va nga ta totoiv ververkis, io, mi kulou kokouk gi ta telekiran va enga kong sar madar tovtov.”

³⁶ E Simon Petro a nga virei, “Ivie e ta rakot en, mi Nguts?”

E Iesu a nga kuil nama, “Ine, e kap oit nia vemusurie iou ivie va o ta rakot en. Eiekessen i muir, e ta ba so vemusurie iou.”

³⁷ E Petro a nga virei, “Mi Nguts. Surie misa o ta kap oit nia vemusurie no ine? O rorois nia maet surie no!”

³⁸ E Iesu a nga kuil nama, “Vasa, e rorois nia maet surie iou? O oeng tuktuk sevoi, i muan va mi to ta kurkuku, e ta so vamoie iou votour!”

14

E Iesu a nga vamada ken sar madar tovtov

¹ E Iesu a nga oeng si ken sar madar tovtov, “Kian va nga ta aor tsak. Vodovodon tuktuk se Raban ma vodovodon tuktuk buer seou. ² I aron ken vonuo e Tamoung a palan bu korot nia mon en. Sien va a kap, va o nga pengan senga. O ta ra tsang rorois ngan kavo korot nianga. ³ I murien va o ta ra tsang rorois ngan kenga korot, o ta ba muerengei nge kerie nga, terengien va nga ta mang ra mon ivie o ta mon en. ⁴ Nga telekiran mi rosar rakot ivie o ta rakot en.”

E Iesu eie mi Rosar rakot simi Tam

⁵ E Tomas a nga pevien sien, “Mi Nguts, gei kap telekiran ivie e ta rakot en. Vasa gei ta telekire venengan ine mi rosar?”

6 E Iesu a nga kuil nama sien, “Eou mi rosar, mi tuktuk, ma mi tino. Kap ka mei a oit nia beit se Tamoung si ka rosar mene eiekesen seou mo. **7** Sien va nga te telekira iou, va nga telekiran buer e Tamoung. Ma vakaek ine, nga telekiran ma nga te dengarie.”

8 E Pilipo a nga pevien sien, “Mi Nguts, vasan-gan segei mi Tam va ta mang vaotie gei.”

9 E Iesu a nga kuil nama, “A te nga potaram te o nga mon meie nga, ma e kap ngas telekira iou, Pilipo? Eie ese tate pare iou, a te pare mi Tam. Surie misa e ta pevien, ‘Vasangan segei mi Tam?’ **10** Vasa, e kap vodovodon tuktuk va o tino simi Tam ma mi Tam a tino seou? Bu nama o ta vokokotie rakot sevoi, a kap vemusurie kong lalaron. Mi Tam ese ta tino seou, a tsana ken tsientsang. **11** Vodovodon tuktuk va o tino se Tamoung ma e Tamoung a tino seou. Sien va ta kap, vodovodon tuktuk surie mi tsinatsangoung. **12** O oeng tuktuk senga, eie ese ta vodovodon tuktuk seou, ta tsana malan o ta tsana. Ma ta tsana buer bu kepineits leong rio misa o ta nga tsana, simi vunan o ta rakot se Tamoung. **13** Ma o ta tsana bu sana nga ta no surie simi asoung, terengien va e Tamoung ta mang suvuon man matvinavaso surie e Natuon. **14** Sien va nga ta nongie iou ngan ka sana kepineits simi asoung, o ta tsang vaotie.

*Ken kinubuits e Iesu surie mi Moromoruo
Tamat*

15 “Sien va nga ta tovie iou, nga ta vemusurie kong sar nama ngeisngeis. **16** O ta nongie mi Tam, ma eie ta terie senga mi Ka ni kuikuil

mene, va ta mang mon meie nga sibu ra bu ra. ¹⁷ Eie mi Moromoruo Tamat ian ta vasangan mi tuktuk. Mi mangmagoso enaenamon a kap oit nia suvuon, simi vunan a kap pare ma a kap telekiran. Eiekessen enga nga telekiran, simi vunan a te mon meie nga ma ta tsegerie nga. ¹⁸ O ta sorvekena nga eiekessen o ta kap sunuir va nga ta mon malan bu natu tenei. O ta ba nemei senga. ¹⁹ Ta kap potaram mo, ma mi mangmagoso enaenamon ta kap ba pare iou, eiekessen enga nga ta ba pare iou, simi vunan o tino, ma enga buer nga ta tino. ²⁰ Ian simi ra, nga ta telekiran va o tino se Tamoung, ma enga nga tino seou, ma o ta tino senga. ²¹ Eie ese ta rong poro kong sar nama ngeisngeis nge vemusurie gie, arie eie ese a tovie iou. Ma e Tamoung ta tovie eie ese ta tovie iou. Eou buer o ta tovie ma o ta vasanga iou sien.”

²² E Iudas (kap va e Iudas Iskariot) a nga pevien sien, “Mi Nguts, ta mang sa va e ta vasanga no segei, eiekessen simi mangmagoso enaenamon kap?”

²³ E Iesu a nga kuil nama sien, “Eie ese ta tovie iou, ta vemusurie kong nama. Ma e Tamoung ta tovie. Ma egor e Tamoung gor ta me tino seie. ²⁴ Eie ese ta kap tovie iou, a kap vemusurie kong sar nama, ma ine mi nama nga ta rongomie a kap va seou, eiekessen a kuvu se Tamoung ese ta nga tura iou.

²⁵ “O te nga pengan senga ine sien o ta nga mon meie nga. ²⁶ Eiekessen mi Ka ni kuilkui, mi Moromoruo Tamat, ese e Tamoung ta turan simi asoung, eie ta vasangan senga bu kepineits

kokouk ma ta oeng veteringa nga ngan bu sana o tate nga pengan senga. ²⁷ Mi molu o ta sorvekene terie senga. Arie kong molu o terie. O kap terie senga malan mi mangmagoso enaenamon ta tabeir. Kian va nga ta aor tsak nge motou.

²⁸ “Nga te nga rongomie va o nga pengan senga malan ine, ‘O ta sorvekena nga, eiekesen o ta ra muerengei nemei senga.’ Sien va nga tovie iou, va nga res va o ta rakot se Tamoung, simi vunan eie a tsiroup seou. ²⁹ O te muna peterie misa va ta tsorubeit, terengien va nga ta mang vodovodon tuktuk ine simi kepineits va ta tsorubeit. ³⁰ O ta kap vakokoit potaram meie nga, simi vunan man ka leong mi mangmagoso enaenamon ta nemei. Eie a kap oit ngeisngeis rio iou. ³¹ Eiekesen mi mangmagoso enaenamon ta ngas telekiran va o tovie mi Tam. Arie mi vunan o tsana mi sana e Tamoung ta nga oeng ngeisngeis ngan seou.

“Lalapus ma, giet tate veis.

15

Mi vain ma bu rakarakan

¹ “Eou mi vain tuktuk ma e Tamoung eie mi ka nennei tau vain. ² A ko tar rivie bu rakrak seou gi ta kap ko vua. Io, bu rakaraka vain gi ta vua a ko tov putiputi gie surie va gi ta mang vua palan. ³ Enga nga te melemelen surie mi nama o tate nga vokokotie senga. ⁴ Nga ta ngas tsok seou ma eou o ta ngas tsok senga. A kap ka rakaraka vain a ko vua sien va ta kap tsok simi vain. Enga buer nga ta kap oit nia vua ngan kavo vuovuo sien va nga ta kap tsok seou.

⁵ “Eou mi vain, enga bu rakarakan ine mi vain. Sien va ka mei ta tsok seou ma o ta tsok sien, eie ta vua ngan kavo vuovuo palan. Sien va nga ta kap tsok seou, nga ta kap oit nia tsang vaotie ka kepineits. ⁶ Sien va ka mei ta kap tsok seou, eie ta malan bu rakaraka ei gi ta tomekan nge mamarongo, ma gi ta sere tou nge gie ma gi ta tomeke terie simi leing nge tunie. ⁷ Sien va nga ta tsok seou ma kong nama a mon i aronga, nga ta nongie mi sana kepineits nga ta lalaron, ma nga ta suvuon ine mi kepineits. ⁸ E Tamoung ta suvuon mi matvinavaso sien va nga ta vua ngan bu vuovuo palan ma ta vasangan va enga kong sar madar tovtov.

⁹ “Malan e Tamoung a ko tovie iou, eou buer o tovie nga. Nga ta ngas mon i aron kong tentoiv. ¹⁰ Sien va nga ta vemusurie kong sar nama ngeisngeis, nga ta mon i aron kong tentoiv, malan o ta vemusurie ken sar nama ngeisngeis e Tamoung ma o mon i aron ken tentoiv. ¹¹ O te pengan senga ine mi kepineits, terengien va kong nires ta mang mon i aronga, ma va kenga sar nires ta mang me tsorubeit pu. ¹² Kong nama ngeisngeis a malan ine, ‘Nga ta ngas totoiv ververkis nge nga malan o ta tovie nga.’ ¹³ Mi vuna tentoiv tuktuk a oit va ta tsourbeit vasvas sien va ka mei a tsupuk rivie ken tino nia kulie bu palapalan. ¹⁴ Enga bu polopoloung sien va nga ta vemusurie kong sar nama ngeisngeis. ¹⁵ O ta kap vuotongie va enga bu petspets, simi vunan mi petspets a kap telekiran mi sana man ka leong ta tsana. Io, o te vuotongie nga va enga bu polopoloung, simi vunan bu kepineits o ta nga

rongomie se Tamoung o te pengan senga. ¹⁶ Nga kap nga vile iou, eiekesen eou o nga vile nga nia ra tsatsang nge vua ngan kavo vuovuo ian ta mon rovoriu. Io, e Tamoung ta terie senga mi sana kepineits nga ta nongie simi asoung. ¹⁷ Ine arie kong nama ngeisngeis. Nga ta ngas totoiv ververkis.

Mi mangmagoso enaenamon ta karto bu madar tovtov

¹⁸ “Sien va mi mangmagoso enaenamon ta karto nga, nga ta vodonomie va a nga muna karto iou. ¹⁹ Sien va enga mi kuoluon mi mangmagoso enaenamon, va a nga tovie nga. Eiekesen enga kap va mi kuoluon. Io, o te nga viel tsana nga kuvu simi mangmagoso enaenamon, ma arie mi vunan a ko karto nga. ²⁰ Nga vodonomie mi nama o tate nga vokokotie senga ven ne, ‘A kap ka petspets a leong rio man ka leong.’ Sien va gi te vikikinie iou, gi ta vikikinie nga buer. Sien va gi te rorong si kong nama, gi ta rorong si kenga sar nama buer. ²¹ Gi ta tsang malan ngan senga ine simi vunan enga kong sar madar tovtov, ma gi kap telekiran mi Ka ese ta nga tura iou. ²² Sien va o kap nga nemei nge me vakokoit segie, va gi kap oit nia maduo surie kegi sar sinavei tsokor. Eiekesen ine, kap man ka namani tuir bibirit si kegi sar sinavei tsokor. ²³ Eie ese ta karto iou, a karto buer e Tamoung. ²⁴ Sien va o kap nga tsana i kotubugie bu kepineits ni vovokudier ian kap ka mei mene a oit nia tsana, va gi kap oit nia maduo surie kegi sar sinavei tsokor. Eiekesen ine, gi te nga pare

bu kepineits o ta nga tsana, ma gi karto iou ma e Tamoung buer. ²⁵ Eiekesen gi te nga tsana ine nia vara tuktuk ngan misa gi ta nga vataro simi Pakpak Leong malan ne, ‘Gi karto iou eiekesen kap ka vunan.’

²⁶ “O ta turan mi Ka ni kuilkuil, mi Moromoru Tamat ian ta vasangan mi tuktuk. Eie ta nemei kuvu se Tamoung, ma ta vavatei katsep nge iou. ²⁷ Ma enga buer nga ta vavatei katsep, simi vunan nga te nga mon meie iou vakaek simi tsuoktsuok vakaek.

16

¹ “Bu kepineits kokouk o te pengan senga, terengien va nga ta kap mang veis bebeir. ² Bu Iuda gi ta matokera nga si kegi sar vona rengeir, eiekesen mi keipkepide ra va ta beit va gi ta kenvamate nga nge vodon va gi tsatsang se Raban. ³ Gi ta tsana ine bu kepineits simi vunan gi kap ngas telekiran mi Tam ma eou. ⁴ O te pengan senga ine bu kepineits, terengien va nga ta mang vodonomie misa o te nga vakokoit surie gie, sien va ine bu kepineits va ta tsorubeit. O kap nga pengan senga vourvour simi vunan o nga mon meie nga.

Mi tsinatsangan mi Moromoru Tamat

⁵ “Eiekesen ine, o ta rakot seie ese ta nga tura iou, ma kap ka mei senga a vereie iou, ‘Ivie e ta rakot en?’ ⁶ Nga vous ngan mi aor tsak simi vunan o te vokokotie ine bu kepineits senga. ⁷ Eiekesen o oeng tuktuk senga, surie

manga kalekalei, o ta sorvekena nga. Sien va o ta kap sorvekena nga, mi Ka ni kuilkuil ta kap ra nemei senga. Eiekesen sien va o ta veis, o ta ra turan nemei senga. ⁸ Eie ta ra nemei, ma ta me oeng matan mi kulou simi mangmagoso enaenamon surie kegi baitutuir simi sinavei tsokor, simi sinavei duis, ma simi sinavei nia viertan mi kulou. ⁹ Eie ta me oeng matan surie kegi baitutuir simi sinavei tsokor, simi vunan gi kap vodovodon tuktuk seou. ¹⁰ Eie ta me oeng matan surie kegi baitutuir simi sinavei duis, simi vunan o ta kien simi Tam, ma nga ta kap ba oit nia pare iou. ¹¹ Eie ta me oeng matan surie kegi baitutuir simi sinavei nia viertan mi kulou, simi vunan man ka leong mi mangmagoso enaenamon a te nga tuir simi vinuor.

¹² “O suvuon palan bu kepineits mene nia pengan senga, eiekesen nga kap oit nia telekire ruobata gie. ¹³ Eiekesen, sien mi Moromoru Tamat ian ta vasangan mi tuktuk va ta nemei, eie ta muonge nga rakot simi tuktuk. Eie ta kap vokokotie vemusurie ken lalaron kesen, eiekesen ta vokokotie mo misa ta rongomie ma ta vakatsepa senga misa va ta ba beit. ¹⁴ Eie ta vutuир vasangan mong matvinavaso, simi vunan ta vasangan senga misa ta poro seou. ¹⁵ Bu kepineits kokouk se Tamoung, arie seou. Arie mi vunan o te pevien va mi Moromoru Tamat ta vasangan senga misa ta poro seou.

¹⁶ “Ta kap potaram te va nga ta kap pare iou, ma ta kap potaram te buer, va nga ta ba pare iou.”

Kegi aor tsak bu madar tovtov ta tsorubeit mi nires

¹⁷ Bu mei mene si ken sar madar tovtov e Iesu gi nga vevirei nge gie kesegie, "Misa mi vunan ine mi nama ta pevien, 'Ta kap potaram te va nga ta kap pare iou, ma ta kap potaram te buer, nga ta ba pare iou.'? Ma misa mi vunan ine mi nama ta pevien, 'Simi vunan o ta kien se Tamoung.'?" ¹⁸ Io, gi nga pevien, "Ma misa mi vunan ta pevien, 'Ta kap potaram te?' Giet kap telekiran misa a vakokoit surie."

¹⁹ E Iesu a nga telekiran va gi nga lalaro vosuoreie ngan ine, io, a nga pevien segie, "Nga vevirei nge nga kesenga va misa mi vunan o ta pevien ne, 'Ta kap potaram te va nga ta kap pare iou, ma buer ta kap potaram te va nga ta ba pare iou'? ²⁰ O oeng tuktuk senga, nga ta aor tsak nge ta, eiekesen mi mangmagoso enaenamon ta res. Nga ta aor tsak, eiekesen kenga aor tsak ta vuris nge tsorubeit mi nires. ²¹ Mi vevien va ta pan ken madar ta rongmetsikien mi vinavasor, simi vunan ken keipkepide ra a te beit, eiekesen sien tate kava ken natu madar, ta vodon punan mi vinavasor, simi vunan a res va mi natu madar a te beit ine simi kaber. ²² Io, ine, enga buer nga suvu aor tsak, eiekesen o ta ba buer pare nga ma nga ta res ma a kap ka mei ta por tsana kenga nires. ²³ Ian simi ra, nga ta kap vosuoreie iou surie ka kepineits. O oeng tuktuk senga, mi Tam ta terie senga misa nga ta nongie simi asoung. ²⁴ Oit ine, nga kap ngas nongie iou ngan ka kepineits simi asoung. Nga ta no ma nga ta so suvuon, va kenga nires ta mang tsorubeit pu.

²⁵ “O nga vokokotie bu kepineits ngan bu nama puppuo, mi keipkepide ra ta beit va o ta kap ba vakokoit simi nama puppuo, eiekesen o ta vakokoit katsep ngan mi Tam. ²⁶ Ian simi ra, nga ta no simi asoung. O kap pevien va o ta nongie mi Tam kenga, ²⁷ simi vunan mi Tam kesen a tovie nga, surie nga te nga tovie iou ma nga te nga vodovodon tuktuk seou va o nga kuvu se Raban. ²⁸ O nga kuvu simi Tam nge beit simi mangmagoso enaenamon. Ma o ta sorvekenan ine mi mangmagoso enaenamon nge muerengei rakot simi Tam.”

²⁹ Samo ken sar madar tovtov e Iesu gi nga pevien, “Pare, e nangba vakokoit katsep, ma e kap vakokoit ngan te bu nama puppuo. ³⁰ Ine, gei nangba katsep va e telekiran bu kepineits kokouk, ma e kap pinat surie ka mei va ta vosuoreie no ngan kavo virevirei. Io, gei vodovodon tuktuk va e nga kuvu se Raban.”

³¹ E Iesu a nga kuil nama, “Nga te vodovodon tuktuk nangba? ³² Nga rorong! Mi keipkepide ra ta beit, ma a te beit va nga ta mon vepitsitsei, mi mei keskes si ken enamon. Nga ta sorvekena iou, eiekesen o kap mon keseung, simi vunan mi Tam a mon meie iou.

³³ “O te pengan senga ine bu kepineits, terengien va nga ta mang suvuon mi molu surie iou. I aron mi mangmagoso enaenamon nga ta suvuon mi tsienakor leong, eiekesen bu aronga ta ngas ngeisngeis! Simi vunan o te tseiptseiprio mi mangmagoso enaenamon.”

17*Ken nono e Iesu surie eie kesen*

¹ I murien e Iesu tate nga vokokotie ine bu kepineits, a nga dedeng kien i kur simi rangit nge pevien,

“Tama, mi keipkepide ra a tebeit. Vutuir vasangan man matvinavaso e Natu, terengien va e Natu ta vutuir vasangan ma matvinavaso.

² E te nga terie sien mi duis va ta kovan mi kulou kokouk terengien va ta mang terie mi tino rovoriu segie ese e tate nga terie sien. ³ Ine arie mi tino rovoriu, va gi ta mang telekira no, evoi mi Raban tuktuk a kes mo, ma buer va gi ta telekiran e Iesu Karisito ese e ta nga ture nemei ngan. ⁴ O nga vutuir vasangan ma matvinavaso simi kaber surie o te tsang vaton ine mi tsientsang e ta nga terie seou nia tsana. ⁵ Ine, Tama, vutuir vasangan mong matvinavaso i mata ngan mi matvinavaso ian nata ta nga suvuon i muan mi vinagoso.

E Iesu a nga no surie ken sar madar tovtov

⁶ “Ma o te nga vasanga no segie ese e ta nga terie seou ku vu simi mangmagoso enaenamon. Egie sevoi ma e nga terie gie seou ma gi nga vemusurie ke sar nama. ⁷ Ine, gi te telekiran va bu kepineits kokouk e ta nga terie seou, a kovuni sevoi. ⁸ Bu nama kokouk e ta nga terie seou, o te terie segie ma gi te suvuon. Ma gi katsep tuktuk va o nga ku vu sevoi, ma gi vodovodon tuktuk va e nga tura iou. ⁹ O no kegie. O kap no ken mi mangmagoso enaenamon, eikesen kegie ese e ta nga terie

seou simi vunan egie sevoi. ¹⁰ Mi kulou kokouk ian va seou, arie sevoi, ma ian va sevoi, arie seou. Ma egie gi nga vutuir vasangan mong matvinavaso. ¹¹ O ta kap ba mon simi mangmagoso enaenamon, eiekesen egie gi ngas mon simi mangmagoso enaenamon. Ma o nemei sevoi. Tama melemelen, pernge gie ngan mi asa, mi as ian e tate nga terie seou, terengien va gi ta mang tsorubeit kes malan enatau nata ta kes. ¹² Sien o ta nga mon meie gie, o nga pernge gie ngan mi asa ian e tate nga terie seou. Ma o nga pernge gie va kap ka mei segie ta nga tsereiv. Eiekesen mi mei mo ese tate nga mon ine simi rosar nia tsereiv terengien va mi Pakpak Leong ta mang tsorubeit tuktuk.

¹³ “Ma ine, o nemei sevoi ma o nga vokokotie ine bu kepineits simi ra o ta ngas nga mon simi mangmagoso enaenamon terengien va gi ta mang suvuon kong nires ian va ta tsorubeit tuktuk si kegi tino. ¹⁴ Ma ke nama o te nga terie segie eiekesen mi mangmagoso enaenamon a nga karto gie, simi vunan a kap va egie mi kuoluon mi mangmagoso enaenamon malan eou buer kap va mi kangien mi mangmagoso enaenamon. ¹⁵ O kap nongie no va e ta por tsana gie ine simi mangmagoso enaenamon, eiekesen va e ta pernge gie simi Tsaka Ka. ¹⁶ A kap va egie mi kuoluon mi mangmagoso enaenamon malan eou buer kap va mi kangien mi mangmagoso enaenamon. ¹⁷ Vokunie gie ngan mi tuktuk. Ke nama eie mi tuktuk. ¹⁸ Malan e ta nga tura iou nemei simi mangmagoso

enaenamon, eou buer o te nga tura gie rakot simi mangmagoso enaenamon. ¹⁹ O nga teir putan kong tino sevoi nian magi kalekalei, terengien va egie buer gi ta mang teir putan tuktuk kegi sar tino sevoi.

E Iesu a nga no surie mi kulou vodovodon tuktuk

²⁰ “Kong nono a kap va surie gie mo, eiekesen o no buer surie egie ese va gi ta so vodovodon tuktuk seou surie kegi sar nama vavakatsep kong sar madar tovtov. ²¹ Tama, malan enatau nata ta kes, egie buer gi ta tsorubeit kes nge tsok senatau, terengien va mi mangmagoso enaenamon ta mang vodovodon tuktuk va e te nga tura iou. ²² Mi matvinavaso e tate nga terie seou, o te terie segie terengien va gi ta mang tsorubeit kes malan enatau nata ta kes. ²³ Egei gei kes ma enatau nata kes. Surie ine, gi ta mang tsorubeit kes tuktuk terengien mi mangmagoso enaenamon ta telekiran va e nga tura iou, ma e nga tovie gie malan e ta nga tovie iou.

²⁴ “Tama, o lalaron va egie ese e ta nga terie seou, gi ta mon meie iou ivie o ta mon en, terengien va gi ta mang pare mong matvinavaso ian e tate nga terie seou surie e nga tovie iou i muan mi vinagoso.

²⁵ “Tama, e duis rovoriu. Mi mangmagoso enaenamon a kap telekira no, eiekesen eou o telekira no. Ma egie ine gi telekiran va e nga tura iou. ²⁶ Ma o te nga penge vakatsepa mi asa segie, ma o ta vavakatsep ngas segie, terengien

mi tentoiv e ta nga tovie iou ngan ta mang mon
i arogie ma eou buer o ta mang mon i arogie.”

18

Gi nga rakopie e Iesu

¹ Sien e Iesu tate nga no voto, a nga tsourarak meie ken sar madar tovtov simi malaev i Kidron. Ma ian en mi tau a nga mon. Ma e Iesu ma ken sar madar tovtov gi nga rubukien en.

² E Iudas ese ta nga roev terie e Iesu, a nga telekiran ian mi korot, simi vunan palan bu ra e Iesu ma ken sar madar tovtov gi nga ko ra beit kouk en. ³ Samo e Iudas a nga kerie mi kulou ni minakiur sibu Roma ma mi kulou nennei simi Vona rengeir leong rakot ian simi tau. Io, bu prist leong meie bu Parisaio gi nga tura gie ese gi ta nga sorokie bu bember, a, bu berber, ma bu kepineits nia veveken.

⁴ E Iesu a nga telekiran bu kepineits kokouk va ta nga tsorubeit sien, ma a nga veis rovotsour nge vereie gie, “Ese nga nesie?”

⁵ Gi nga kuil nama, “E Iesu kovuni i Nasaret.”

E Iesu a nga pevien, “Arie eou mo ine.” E Iudas ese ta nga roev terie e Iesu a nga tuir meie gie.

⁶ Io, sien e Iesu ta nga oeng segie, “Arie eou mo ine,” gi nga so muer nge kor mutur i keim.

⁷ Samo e Iesu a te buer nga vereie gie, “Ese nga nesie?”

Gi nga pevien, “E Iesu kovuni i Nasaret.”

⁸ E Iesu a nga kuil nama, “O te pengan senga va arie eou mo ine. Sien va nga ta nesie iou, nga tsupuk rivie gie ine.” ⁹ A nga pevien ine nia vara tuktuk ngan mi nama ta nga vokokotie, “Tama

o kap rivie ka mei kes segie ese e ta nga terie seou."

¹⁰ E Simon Petro a nga suvuon ken kuor kenken, ma a nga teie vorotsoruo nge ravan ma a nga tseir rivie mi tateringan ken petspets mi kovan bu prist. Mi asan ine mi petspets e Malko.

¹¹ E Iesu a nga oeng se Petro, "Teir muerngan ke kuor si man sovsov! Vasa, o ta kap un te ine simi koi e Tamoung ta nga terie seou?"

E Iesu a nga tuir i matan bu prist

¹² Samo mi kulou ni minakiur sibu Roma meie magi muomuo ma bu ka nennei simi Vona rengeir leong, gi nga rakopie e Iesu nge visie.

¹³ Ma gi nga muna kir terie se Annas, eie e taman ken vevien e Kaiapas ese ta nga kovan bu prist ian simi avareit. ¹⁴ E Kaiapas arie eie ese ta nga vanuo bu Iuda va ta kalei sien va ka ka kes ta maet surie mi kulou kokouk.

E Petro a nga vamoie e Iesu vourvour

(Mataio 26:69,70; Marko 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ E Simon Petro ma mi madar tovtov mene guor nga vemusurie e Iesu. Mi kovan bu prist a nga telekiran ine mi madar tovtov, ma a nga nomeie e Iesu rakot i mararan ken vonuo mi kovan bu prist. ¹⁶ Eiekese e Petro a nga mon i marar i babaren mi rumrubukien. Io, ine mi madar tovtov, ese mi kovan bu prist ta nga telekiran, a nga muerengei rovotsour nge ra oeng simi tetsikevien ta nga naneie mi rumrubukien nge kir vurukude e Petro.

17 Ine mi tetsikevien ta nga tuir simi rum-rubukien a nga vereie e Petro, “Arie evoi buer mi meinmenigie ine bu madar tovtov ine simi ka, nge?” E Petro a nga kuil nama, “Eou kap.”

18 Mi tunga ra te, io, mi kulou nennei simi Vona rengeir leong ma bu petspets gi te nga tsinga mi leing ma gi nga tuir viririsie nge mariur sien. Ma e Petro a nga tuir meie gie nge mariur.

*Mi kovan bu prist a nga vereie e Iesu
(Mataio 26:59-66; Marko 14:55-64; Luka 22:66-71)*

19 Mi kovan bu prist a nga vereie e Iesu surie ngan ken sar madar tovtov ma ken sar namani vinasengei.

20 E Iesu a nga kuil nama sien, “O nga ko vakokoit i matan bu mei kokouk ma o nga ko vavasengei i aron bu vona rengeir sibu Iuda ma mi Vona rengeir leong, ivie mi kulou gi ta ko beit kokouk en. Ma o kap nga vakokoit muningan kavo kepineits. **21** Surie misa nga ta vosuoreie iou? Vosuoreie mi kulou gi ta nga ko rongomie iou. Gi telekiran misa o tate nga vokokotie.”

22 Sien e Iesu ta nga vakokoit ven ne, mi ka nennei ian ta nga tuir i babaren a nga pantsie nge pevien, “Ke sinavei nia kuil nama simi kovan bu prist, arie ta malan ian?”

23 E Iesu a nga kuil nama sien, “Sien va o vokokotie ka tsaka nama, e ta vakokoit vakatsepa misa a tsak. Eiekesen sien va o vokokotie mi nama duis, surie misa e ta pantsie iou?” **24** Ma gi kap ngas nga ruom rivie mi suo sien. Io, e Annas a nga turan rakot se Kaiapas, mi kovan bu prist.

E Petro a nga vamoie e Iesu ba keipkepide ra luo
(Mataio 26:71-75; Marko 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ E Simon Petro a ngas nga tuir nge mariur, io, bu mei gi nga pevien sien, “Arie evoi buer ken madar tovtov ine mi ka, va gerek?” Eiekesen e Petro a nga vamoi nge pevien, “Eou kap.”

²⁶ Ma ken petspets mi kovan bu prist, eie e patsan ian mi ka e Petro ta nga tseir rivie mi tateringan, a nga pevien, “Vasa, o nga pare no sien e ta nga mon meie i tau?” ²⁷ Samo e Petro a te buer nga vamoi ma ian ngas te mi to a nga kurkuku.

E Iesu a nga tuir i matan e Pilato
(Mataio 27:1,2,11-14; Marko 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Tsoruvovo mokuopkuop, gi nga vavasie e Iesu kuvu simi vonuo se Kaiapas rakot si ken vonuo mi gavana. Ma bu Iuda gi kap nga rubukien simi vonuo, simi vunan gi kap nga lalaro pop vuturungie kegi vinuor nge vara bita nge gie i matan kegi vinuor, terengien va gi ta mang nga nganie mi Nginu Pasova. ²⁹ Io, e Pilato mi gavana a nga rovotsour surie gie nge virei, “Surie misa nga lalaro voturie ine mi ka simi vinuor?”

³⁰ Gi nga kuil nama, “Sien va a kap va eie mi ka tsokor, va gei kap kir terie sevoi.”

³¹ E Pilato a nga oeng segie, “Enga ngas te, nga ta vuortie ngan kenga vinuor.”

Gi nga kuil nama, “Gei kap suvuon mi duis nia terie ka mei simi miensei.” ³² Gi nga vakokoit

malan ine nia tsang vaotie mi nama e Iesu tanga peterie surie mi sana suada miensei va tanga maet sien.

³³ E Pilato a nga muerengei rubukien i aron mi vonuo ma a nga vereie e Iesu, “Arie evoi mi kovakova ka leong sibu Iuda?”

³⁴ E Iesu a nga kuil nama, “Ine mi virevirei a kuvu sevoi kese? O, bu mei gi pengan be mo sevoi surie iou?”

³⁵ E Pilato a nga kuil nama, “Eou kap va mi kangi Iuda. Ke sar nama kes ma bu prist leong gi terie no seou. Misa e nga tsana?”

³⁶ E Iesu a nga kuil nama, “Kong mangmagoso Nguts a kap mon ine simi mangmagoso enaenamon. Sien va kong mangmagoso Nguts a mon ine simi mangmagoso enaenamon, va kong sar petspets gi veveken karie iou terengien va bu muomuo sibu Iuda gi ta kap mang rakopie iou. Eiekesen kong mangmagoso nguts a kap mon en ne.”

³⁷ Io, e Pilato a nga vereie, “Arie evoi mi kovakova ka leong, nge?”

E Iesu a nga kuil nama, “A duis e ta pevien va eou mi kovakova ka leong. Gi nga kava iou ma o nga nemei ine simi mangmagoso enaenamon nia vavatei katsep ngan mi tuktuk. Egie ese gi ta tino ngan mi tuktuk gi ta rorong seou.”

³⁸ E Pilato a nga virei, “Ma misa ine mi tuktuk?”

Samo a nga muerengei rovotsour i marar simi kulou nge pevien, “O kap vorotan ka kepineits nia voturie eie simi vinuor. ³⁹ Eiekesen simi

sinavei sibu tubunga, o ta ngas vara ketseketseng ngan ka ka tsatsang vinatoreis simi Nginu Pasova. Nga lalaron va o ta vara ketseketseng ngan ine mi kovakova ka leong sibu Iuda?”

⁴⁰ Gi nga kuil nama sien nge koup, “A kap va eie, eiekesen e Barabas!” E Barabas eie mi ka kenken.

19

Gi nga vuor terie e Iesu simi miensei

¹ Io, e Pilato a nga kerie e Iesu nge oeng va gi ta nga beilbeiltsie. ² Ma mi kulou ni minakiur gi nga ruonie man kovage ngan mi suo tsotso nge vavatsekie ngan mi kovan. Ma gi nga vavatsekie ngan mi lavlav dav. ³ Ma gi nga vakaek nge nemei sien nge pevien, “E ta tino kuar mi kovakova ka leong sibu Iuda!” Ma gi nga me pantsie mi matan.

⁴ E Pilato a te buer nga rovotsour i marar nge oeng segie bu Iuda, “Pare, o ta kir vorotsoruo nemei senga va nga ta mang pare va o kap vorotan ken ka tsienakor.” ⁵ Io, e Iesu a nga rovotsour teie mi kovage suo tsotso i kovan ma mi lavlav dav i kurikurien. E Pilato a nga oeng segie, “Nga pare, ine arie mi ka!”

⁶ Sien bu prist leong ma bu ka nennei simi Vona rengeir leong gi ta nga dengarie, gi nga koup, “Vetekiuo simi koitskoits! Vetekiuo simi koitskoits!” Eiekesen e Pilato a nga oeng segie, “Nga ta kerie nge ra vetekiuo simi koitskoits. Eou o kap vorotan ken ka tsienakor ine mi ka.”

⁷ Bu Iuda gi nga kuil nama, “Gei suvuon mi vinuor. Ma vemu surie ine mi vinuor, eie ta ngas maet simi vunan a nga pevien va eie e Natuon e Raban.”

⁸ Sien e Pilato ta nga rongomie ine, a nga motou beitsak. ⁹ Ma a nga muerengei rubukien simi vonuo se gavana ma a nga vereie e Iesu, “Evoi kuvu ivie?” Eiekesen e Iesu a kap nga terie sien ka nama kuilkui. ¹⁰ E Pilato a nga oeng sien, “E ta kap vokokotie ka nama seou, nge? Vasa, e kap telekiran va o suvuon mi ngeisngeis nia vara ketseketseng nge no, o, nia vetekiuo no simi koitskoits?”

¹¹ E Iesu a nga kuil nama, “Sien va e Raban die i kur simi rangit a kap nga terie sevoi mi duis, va e kap suvu ngeisngeis nia vuortie iou. Io, mi kulou gi ta nga terie iou sevoi, gi suvuon mi sinavei tsokor a leong beitsak.”

¹² Io, e Pilato a nga vakaek nge nesie ka rosar nia ruom rivie e Iesu. Eiekesen bu Iuda gi nga koup, “Sien va e ta ruom rivie ine mi ka, a kap va evoi e palapalan e Kaesar. Eie ese ta pevien va eie mi kovakova ka leong, eie a matakorot meie e Kaesar.”

¹³ Sien e Pilato ta nga rongomie ine, a nga kir vorotsoruo e Iesu i marar, ma a nga mogos simi mogomogos nia vuor simi korot gi ko vuotongie ngan i Tsur Vunavout, simi namani Iburu gi vuotongie va i Kapata. ¹⁴ Ma a te nga sisiat potaram simi ra i muan mi Nginu Pasova.

E Pilato a nga pevien sibu Iuda, “Ine arie manga kovakova ka leong!”

15 Samo gi nga koup, “Ken rivie! Ken rivie!
Vetekiuo simi koitskoits!”

E Pilato a nga vereie gie, “Nga lalaron va o ta
vetekiuo manga kovakova ka leong?”

Bu prist leong gi nga kuil nama, “Gei kap
suvuon ka kovakova ka leong mene eiekesen e
Kaesar mo.”

16 Io, e Pilato a nangba nga terie e Iesu i
naparimagie nia vetekiuo simi koitskoits.

Gi nga vetekiuo e Iesu simi koitskoits
(Mataio 27:32-44; Marko 15:21-32; Luka 23:26-
43)

Io, mi kulou ni minakiur sibu Roma gi nga kir
tsana e Iesu. **17** Ma e Iesu a nga rovotsour nge
sorokie man koitskoits, ma a nga beit simi korot
gi vuotongie ngan i Paptikov, simi namani Iburu
i Golgota. **18** Ian en, gi nga vetekiuo e Iesu simi
koitskoits, ma gi nga vetekiuo buer ba ka luo
mene. Mi mei kes si ken bieng suv ma mi mei
mene si ken bieng kieir ma e Iesu i kotubuguor.

19 E Pilato a nga tuturei nia vataro mi vina-
vataor nge terie i kovan mi koitskoits. A nga
aes malan ine; IESU KOVUNI I NASARET, MAGI
KOVAKOVA KA LEONG BU IUDA. **20** Palan mi
kulou gi nga ase ine simi vunan mi korot gi ta
nga vetekiuo e Iesu en, a nga vatavatat simi taon
leong. Ma gi nga vataro simi namani Iburu, Latin
ma Grik. **21** Io, bu prist leong gi nga oeng se
Pilato, “Kian va e ta vataro va ‘Magi kovakova ka
leong bu Iuda’, eiekesen ‘Ine mi ka a nga pevien,
eou magi kovakova ka leong bu Iuda.’”

22 E Pilato a nga kuil nama, “Misa o tate vataro,
o te vataro.”

²³ I muir sien gi ta nga vetekiuo e Iesu simi koitskoits, ba ka ni minakiur gituo nga poro man sar tsetstseik ka i marar nge potakie i kotubugituo ba ka voveit. Ma gituo nga poro buer man tsetstseik ka i ruom gi ta nga tsana ngan mi lavlav kuar.

²⁴ Ma mi kulou ni minakiur gi nga pevien segie kesegie, “Kian va giet ta derikie. Giet ta paluo satu nge derie va ese ta mang poro.”

Ine mi kepineits a nga tsorubeit ni vara tuktuk ngan mi nama simi Pakpak Leong ian ta pevien,

“Gi nga potakie mong sar tsetstseik i kotubugie ma gi nga paluo satu surie mong tsetstseik.”

Ma ine arie misa mi kulou ni minakiur gi ta nga tsana.

²⁵ E kinan e Iesu, e kasien vevien, e Maria ken vevien e Klopas ma e Maria Magadala, gi nga tuir i babaren man koitskoits e Iesu. ²⁶ Sien e Iesu ta nga pare e kinan ma mi madar tovtov ian mi aten guor ta nga tuir vatavatat, a nga pevien se kinan, “Vevien, pare, ine arie e natu.” ²⁷ Samo a nga pevien simi madar tovtov, “Pare, ine arie e kina.” Vakaek ian simi ra, ine mi madar tovtov a nga naneie e kinan e Iesu si ken vonuo.

*Ken miensei e Iesu
(Mataio 27:45-56; Marko 15:33-41; Luka 23:44-49)*

²⁸ I muir sien, e Iesu a nga telekiran va ine bu kepineits a te nga voto. Ma a nga pevien, “O moruo,” ine nia vaotie bu nama simi Pakpak

Leong. ²⁹ Mi gonggoi ta nga vous nge dangi vain monour a nga mon. Io, gi nga vosuvie mi pokodondou ine simi dangi vain monour ma gi nga ror terie simi rakaraka ei nge vutuirse terie i ngutsuon. ³⁰ E Iesu a nga unumie ma a nga pevien, "A te voto." Samo a nga vosogule mi kovan ma a nga tsupuk rivie mi morumoruan.

³¹ Io, arie mi ra nia rorois nian mi Rangi Minaes ma mi Nginu Pasova. Bu Iuda gi kap nga lalaron va bu pirpir va gi ta nga mon simi koitskoits simi Rangi Minaes, surie ine mi Rangi Minaes eie a tamat rovoriu. Ma gi nga vereie e Pilato va ta nga tor va gi ta nga dokie bu legelegegituo ma gi ta nga poro ba piripirigituo peuk i keim. ³² Io, mi kulou ni minakiur gi nga ra dokie ba legelegen mi ka vourvour gi ta nga vetekiuo simi koitskoits i bingan e Iesu ma samo simi ka vorosurie. ³³ Eiekesen sien gi ta nga nemei se Iesu, gi nga dengarie va a te nga maet. Ma gi kap nga dokie te ba legelegen. ³⁴ Eiekesen mi meinmenien mi kulou ni minakiur a nga tsoka mi baban e Iesu ngan ken biul, ma ian ngas te mi dar ma mi da guor nga so rovotsour. ³⁵ Ma ian mi ka ta nga derie misa ta nga tsorubeit, a nga vavatei katsep ngan ine bu kepineits terengien va enga buer nga ta mang vodovodon tuktuk. Ken vinavatei vavakatsep a tuktuk. Ma a nga telekiran va a vavatei ngan mi tuktuk. ³⁶ Ine bu kepineits a nga tsorubeit, terengien va gi ta vaotie misa mi Pakpak Leong ta pevien, "Kap ka tsir kes sien ta so korot," ³⁷ ma buer mi nama

mene simi Pakpak Leong a pevien, “Mi kulou gi ta so dengarie eie ese gi ta nga tsoka.”

*Gi nga terie mi piripirien e Iesu simi monmon
(Mataio 27:57-61; Marko 15:42-47; Luka 23:50-56)*

³⁸ I muir sien, e Iosep kovuni i Arimatea a nga nongie e Pilato va ta tor va ta nga poro mi piripirien e Iesu. (E Iosep buer a nga ko vemusurie e Iesu, eiekesen a nga ko mumuningei simi vunan a nga motovan bu muomuo sibu Iuda.) E Pilato a nga sunuir va e Iosep ta nga suvuon mi piripirien e Iesu. Io, e Iosep a nga rakot nge por tsana. ³⁹ E Nikodemo, ese ta be nga muna ra vorotan e Iesu sikati, a nga nomeie e Iosep. A nga sorokie ba sinangavur tour kilogram mi mira ian ta nga lakie meie ngan mi dangi alovera. ⁴⁰ Ma guor nga poro mi piripirien e Iesu nge ra gulie ngan man lavlav kuar meie bu sien sosong vemusurie mi sinavien bu Iuda gi ta nga ko tsatsang rorois simi tienteir. ⁴¹ Ian simi korot gi ta nga vetekiuo en e Iesu simi koitskoits, mi tau a nga mon en, ma ian en buer mi monmon vour ivie gi kap ngas nga vuturungie ka tonuo en. ⁴² Guor nga vuturungie mi piripirien e Iesu en simi vunan ian mi ra eie mi ra nia rorois nian mi Rangi Minaes ma sien ine mi korot a mang nga vatavatat.

20

Mi tino mumuerengei simi miensei

¹ Sivovo mokuopkuop simi ra vourvour simi wik, e Maria kovuni i Magadala a nga vo rakot ine simi monmon ma a si nga pare va mi vunavout gi te nga vuvuil rivie i matan mi monmon. ² Io, a nga soer rakot se Simon Petro ma mi madar tovtov mene ian mi aten e Iesu, ma a nga pevien seguor, "Gi te por tsana mi Nguts simi monmon, ma gei kap telekiran ivie gi te terie en!"

³ Ma e Petro meie ngan ian mi madar tovtov guor nga rakot ine simi monmon. ⁴ Eguor kokouk guor nga soer, eiekesen ian mi madar tovtov a nga soer rio e Petro. Ma a nga muna so beit simi monmon. ⁵ A nga tsologout nge dedeng i aron mi monmon ma a nga pare bu lavlav, eiekesen a kap nga rubukien. ⁶ Samo e Simon Petro a nga so beit nge rubukien simi monmon. Eiekesen a si nga pare mo bu lavlav gi ta nga mutur. ⁷ Ma mi kato lavlav gi ta nga ovutie ngan mi kovan e Iesu, a kap nga mutur meie ian bu lavlav, eiekesen a nga vil mutur kesen. ⁸ Samo ian mi madar tovtov ta nga muna so beit simi monmon, a nangba nga rubukien nge dengarie ma a nga vodovodon tuktuk. ⁹ Eiekesen gi kap ngas nga katsep kalei simi Pakpak Leong ian ta pevien va eie ta to muerengei simi miensei.

E Iesu a nga tsorubeit vasvas se Maria Magdalala

¹⁰ Samo ba madar tovtov guor nga veis muerengei rakot i marar. ¹¹ E Maria a nga tuir nge ta i marar simi monmon. Sien ta ngas nga vor ve tata, a nga tsologout nge dedeng rubukien

simi monmon. ¹² Ma a nga pare ba angelo luo guor nga vavaso ngan bu tsetstseik puneits ma guor nga mogos simi korot mi piripirien e Iesu ta nga mutur en. Mi mene kes i koruongen ma mi mei mene i pakaken.

¹³ Ma guor nga vereie ine mi vevien, “Misa e tengisie?”

Ma a nga kuil nama seguor, “Gi te me por tsana mong Nguts, ma o kap telekiran ivie gi te terie en.” ¹⁴ Sien tate nga pevien ne, a nga vuvuris nge pare e Iesu ta nga tuir i pek lili, eikesen a kap nga telekiran va eie e Iesu.

¹⁵ E Iesu a nga vereie, “Vevien, misa e tengisie? Ese e lalaro pare?”

E Maria a si nga vodon va ine mi ka eie mi ka tsatsang simi tau. Ma a nga oeng sien, “Sien va evoi e poro nge terie si ka korot mene, ma pengan seou ivie e terie en. Ma o ta rakot nge ra poro.”

¹⁶ E Iesu a nga oeng sien, “Maria!”

E Maria a nga vuvuris matan veie nge oeng sien ngan mi namani Iburu, “Raboni!” (Man vuevue va, ‘mi vavvasengei’.)

¹⁷ Ma e Iesu a nga oeng sien, “Kian va e ta soburo iou simi vunan o kap ngas muerengei kien se Tamoung. Eikesen rakot sibu kasiung nge pengan segie va o tate muerengei kien se Tamoung ma e Tamanga, eie mong Raban ma manga Raban.”

¹⁸ Io, e Maria kovuni i Magadala a nga rakot nge ra vateie bu madar tovtov va a te nga pare mi Nguts. Ma a nga pengan segie misa e Iesu ta nga pengan sien.

*E Iesu a nga tsorubeit vasvas sibu madar tovtov
(Mataio 28:16-20; Marko 16:14-18; Luka 24:36-49)*

¹⁹ Sireivreiv seserigo ian simi ra vourvour simi wik, bu madar tovtov gi te nga me oir kouk. (Ma gi te nga tsekitie mi matavanuo, simi vunan gi nga motovan bu muomuo sibu Iuda.) Samo e Iesu a nga nemei nge me tuir i kotubugie ma a nga pevien ne, “Mi molu ta mon meie nga!” ²⁰ I muir sien tate nga vakokoit segie, a nga vasangan segie ba riman ma mi baban. Ma bu madar tovtov gi nga res beitsak sien gi ta nga pare mi Nguts.

²¹ Ma e Iesu a nga oeng segie te buer, “Mi molu ta mon meie nga! Malan e Tamoung ta nga tura iou, io, eou buer o ta tura nga.” ²² Samo a nga kuiv terie ken mour segie ma a nga pevien, “Nga suvuon mi Moromoruo Tamat. ²³ Sien va nga ta vodon rivie kegi sar sinavei tsokor bu mei mene, gi te ketseketseng. Sien va nga ta kap vodon rivie kegi sar sinavei tsokor, gi kap ketseketseng.”

E Iesu meie e Tomas

²⁴ Mi mei segie mi sinangavur kes ma luo bu madar tovtov, e Tomas (gi ko vuotongie va e Didimas) a kap nga mon meie gie sien e Iesu ta nga beit. ²⁵ Io, bu madar tovtov gi nga pengan sien, “Gei te pare mi Nguts!”

E Tomas a nga oeng segie, “Sien va o ta kap pare bu nia nil siba riman nge tsure terie mi pitsipitsirimoung sibu nia nil nge tsure terie mi rimoung simi nia eon i baban, o kap oit nia vodovodon tuktuk.”

²⁶ I murien bu ra mi napaririem potsu tour, bu madar tovtov gi nga beit kouk te buer i aron mi vonuo ma e Tomas a nangba nga mon meie gie. Io, gi nga tsekitie bu matavanuo eiekesen e Iesu a nga beit nge me tuir i kotubugie nge pevien, “Mi molu ta mon meie nga!” ²⁷ Ma a nga pevien se Tomas, “Tsure terie mi pitsipitsirma en ne, nge pare ba rimoung. Ma tsuran mi rima ine i baboung. Kian va e ta basbaslieng si ke vodovodon tuktuk. E ta ngas vodovodon tuktuk.”

²⁸ E Tomas a nga kuil nama sien, “Mong Nguts ma mong Raban!”

²⁹ E Iesu a nga oeng sien, “E te vodovodon tuktuk nangba simi vunan e te pare iou? Mi nires leong segie ese gi ta vodovodon tuktuk misasien gi ta kap pare iou.”

³⁰ Io, i matan ken sar madar tovtov, e Iesu a nga tsana palan bu totourlekier ni vovokudier ian gi ta kap mon i aron ine mi pakapaka rorou. ³¹ Eiekesen ine o nga vataro va nga ta ngas vodovodon tuktuk va e Iesu eie mi Messia e Natuon e Raban. Ma surie kenga vodovodon tuktuk simi asan, nga ta mang suvuon mi tino.

21

E Iesu a nga tsorubeit vasvas si ken sar madar tovtov i Galili

¹ I murien ine, e Iesu a nga tsorubeit vasvas te buer si ken sar madar tovtov simi barateis i Tiberias. A nga tsorubeit vasvas segie ven ne.

² E Simon Petro, e Tomas gi ta vuotongie va e Didimas, e Natanael kovuni i Kana simi enamon leong i Galili, a, ba natuon e Sebedi, ma ba madar

tovtov luo mene, gi nga mon kokouk. ³ E Simon Petro a nga oeng segie, “O ta be ra vongon,” ma gi nga pevien, “Gei ta nomeie no.” Io, gi nga rovotsour nge ka simi galeu eiekesen ian simi kati gi kap nga sovie ka ie rovrovoriu.

⁴ Simi sir tate nga kapot, e Iesu a nga tuir i koen. Eiekesen bu madar tovtov gi nga bangata e Iesu.

⁵ Samo a nga vereie gie, “Bu natung, nga sovie kavo ie?”

Gi nga kuil nama, “A kap.”

⁶ Ma a nga oeng segie, “Nga ra vululusie kenga ben simi bienengeiv suv simi galeu, ma nga ta sovie kavo ie.” Io, gi nga vululusie kegi ben ma samo gi kap nga oit nia te vavane muerangan terie i aron mi galeu simi vunan gi nga sovie bu ie palan beitsak.

⁷ Ma mi madar tovtov ian mi aten e Iesu, a nga oeng se Petro, “Arie eie mi Nguts!” Sien e Petro ta nga rongomie va eie mi Nguts, a nga tsekie man tsetstseik ka i marar (simi vunan a nga kaor rivie sien ta nga tsatsang) ma a nga tsibour i rou. ⁸ Bu madar tovtov mene gi ta nga ka simi galeu, gi nga vuruos tateie mi ben vatare i koen tate nga vous nge ie, simi vunan a kap nga pek kuvu i koen. A nga malan va bu sinangavur napaririem potsu voveit (90) bu mita mo. ⁹ Sien gi ta nga me tsour vataer i koen, gi nga me pare mi leing ta nga ngang meie ba ie i popon ma ba tsoik.

¹⁰ E Iesu a nga oeng segie, “Nga por nemei ngan ine kavo ie ian nga ta sovie gie.”

¹¹ E Simon Petro a nga peuk nge teie vatare mi ben i koen. Ine mi ben a nga vous ngan bu ie

leong. A nga oit mi sinangavur kes koboit ma bu sinangavur mi napaririem ma a tour i popon (153) kokouk. Misasien ta nga palan bu ie, ine mi ben a kap nga kabem. ¹² E Iesu a nga oeng segie, "Nga nemei nge me ngou." Eiekesen a kap ka madar tovtov a nga aor ngeisngeis nia vereie va, "Evoi ese?" simi vunan gi nga kielala va eie mi Nguts. ¹³ Io, e Iesu a nga me poro mi tsoik nge terie segie, ma a nga tsang malan ngan buer simi ie. ¹⁴ Ine arie mi keipkepide ra a tourngan e Iesu a nga tsorubeit vasvas sibu madar tovtov i murien ta nga to muerengei simi miensei.

E Iesu a nga vovoruken tsientsang e Petro

¹⁵ Io, sien gi tate nga ngou voto, e Iesu a nge pevien se Simon Petro, "Simon, natuon e Ioanes. E tovie iou beitsak rio bu mei ka ine gi ta tovie iou?"

A nga kuil nama, "Io, mi Nguts. E telekiran va o tovie no."

E Iesu a nga oeng sien, "Tabarie kong sar natu sipsip."

¹⁶ Mi keipkepide ra a luongan e Iesu a te buer nga pevien sien, "Simon, natuon e Ioanes. E tovie iou?"

A nga kuil nama, "Io, mi Nguts, e telekiran va o tovie no."

E Iesu a nga oeng sien, "Naneie kong sar sipsip."

¹⁷ Mi keipkepide ra a tourngan e Iesu a nga pevien sien, "Simon, natuon e Ioanes. E tovie iou?"

E Petro a nga aor putu simi vunan e Iesu a te nga virei votourngan, "E tovie iou?". Ma a

nga oeng sien, "Mi Nguts, e telekiran bu kepineits kokouk, ma e telekiran va o tovie no."

E Iesu a nga oeng sien, "Tabarie kong sar sipsip." ¹⁸ "O oeng tuktuk sevoi. Sien e ta ngas nga ka vour, evoi kese e nga ko vevveleis rorois nge rakot sibu korot e ta lalaro rakot en, eiekesen sien va e ta so komois, e ta so kadosan ba rima ma ka mei ta so verengie no nge kir terie no simi korot e ta kap lalaro rakot en." ¹⁹ A nga pevien ne nia vasangan mi suada miensei e Petro va ta nga suvuon nia vutuir vasangan man matvinavaso e Raban. Samo e Iesu a nga oeng sien, "Vemusurie iou!"

²⁰ E Petro a nga vuris nge pare ine mi madar tovtov ian mi aten e Iesu ta nga vemusurie gie. Ine arie ese ta nga vevedikeir se Iesu simi Nginu Pasova nge pevien, "Mi Nguts, ese ta so roev terie no?" ²¹ Io, sien e Petro ta nga dengarie, a nga virei, "Mi Nguts, ma vasa ngan eie ine?"

²² E Iesu a nga kuil nama, "Sien va o lalaron va eie ta mon oit va o ta muerengei, evoi ke sana baitutuir sien? Evoi, vemusurie iou." ²³ Io, ine mi nama a nga soer i kotubugie mi kulou gi ta nga ko vemusurie e Iesu va ine mi madar tovtov va ta kap maet. Eiekesen e Iesu a kap nga pevien va ta kap maet. A nga pevien, "Sien va o lalaron va eie ta mon oit va o ta muerengei, evoi ke sana baitutuir sien?"

²⁴ Ine arie mi madar tovtov ta nga vavatei katsep ngan ine bu kepineits nge vavataor vuturungie, ma gei telekiran va misa ta nga vavatei ngan a tuktuk.

25 E Iesu a nga tsana palan bu kepineits mene. Sien va ine bu kepineits kokouk o nga vavataor vuturungie, o vodon mi mangmagoso enaenamon kokouk a kap oit nia suvuon bu pakapaka rorou kokouk.

Mi Namani Tino

**The New Testament in the Mandara language of New
Ireland Province of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Mandara long Niugini

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators

Language: Mandara

Translation by: Mandara Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

1ad42eca-167e-5607-b13a-e01c001050d9